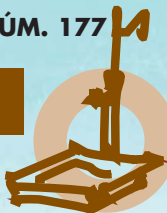

OCTUBRE 2023 - ANY XLV - NÚM. 177

LLUMD'OLI

PARRERES

CONTINGUTS

Què pots trobar en aquest número?

Les *Activitats de l'Agrupació*, entre les pàgines 4 i 7.

La *Informació local*: el noticiari, una crònica de la pujada a Lluc a peu, el *Sabeu que...*, la *Mirada Indiscreta* i la pluviometria, entre les pàgines 8 i 13.

La secció *Creació*, amb l'etimologia de na Cesca Roig, el poema de Jaume Rosselló i l'*Obturador* de Mercè Oliver, pàgines 14-15.

Una nova entrega de l'*Espurna associativa*: aquesta vegada amb la participació de la Coral de Porreres i els Aires de Montis-sion, pàgines 16-17.

La *Veu del Poble*, amb el debat de la residència dins o fora del nucli urbà. Pàgines 18-19.

Un *Llum Jove* amb una entrevista a Rosa Rotger i Gabriel Mesquida, autors del podcast «Ja te diré coses» a Porreres Ràdio. Pàgina 20.

Entrevista a Joan Mesquida Sampol, porrerenc autor del llibre «Tomarse a

Dios en serio». Pàgina 21.

L'*Espai Escolar*, a la pàgina 22.

Una denúncia sobre l'estat del Molí d'aigua del Pont, a la pàgina 23.

Notes històriques: la desena entrega d'articles sobre malnoms porrerencs, un article d'Andreu G. Veny Miró, un altre de Maria Barceló i Crespi, escrit conjuntament amb Caterina Oliver i Joana Mora, i un nou article de Guillem J. Barceló. Pàgines 24 a 29.

Quatre articles d'*Opinió*, un de Tià Lliteres, un altre de Joan Barceló Barceló, un de Maria Vaquer i una columna d'opinió de Joan Ferrà. Tots ells sobre temes ben diversos. Pàgines 30-33.

Els *Esports*, a les pàgines 34 i 35.

En aquest número, l'atletisme com a eina d'integració i cohesió social, de la mà de Moha Raissi.

C/ D'EN CERDÀ, 56
PORRERES

PAPERERIA
I
ESTANC

es Cantó

688 790 250
871 811 669

papreriaescanto@hotmail.com

MANIS

C/Almoïna 30, Porreres.
Tel: 971 16 84 56

MUNICH CUBCO GUESS FIFTYFOUR FORMINO REPLAY SCOTCH&SODA Deesigual. newbalance adidas

ENCARA NO ETS SUBSCRIPTOR O SOCI DE L'AGRUPACIÓ?

Per a poder existir, tant l'Agrupació Cultural com el *Llum d'Oli* necessiten la col·laboració i compromís de la gent de Porreres. Som molts, però encara volem ser més! T'animam a subscriure't a la revista o bé a fer-te soci de la nostra entitat, així ens ajudareu a seguir endavant amb la nostra tasca desinteressada en favor de la cultura i la informació al nostre poble.

Preus: si tens menys de 30 anys, el cost és de 20€ anuals. A partir dels 30 anys, el preu és de 35€ anuals. Subscripció a la revista: 15€ anuals. Totes les modalitats inclouen l'enviament del *Llum d'Oli* al vostre domicili! Contacta amb nosaltres a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com

Podeu trobar el *Llum d'Oli* a la venda als següents establiments: estanc Ca n'Ana, papereria es Cantó, papereria Nova Pemi, fruiteria Ca na Maria, a l'Escrivania i a la Cooperativa Agrícola.

“FONENDOS” BALEARS I AURICULARS MADRILENYS

Octubre del 2023 - Núm. 177
Dipòsit Legal PM 76/1979

Edició:

Agrupació Cultural de Porreres
Carrer d'en Mago, núm. 6
agrupacioculturalporreres@gmail.com
<https://agrupacioculturalporreres.cat/>
www.facebook.com/acporreres
www.facebook.com/llumdoliporreres
@acporreres (Twitter i Instagram)

Coordinació:

Catalina Maria Garí Blanch
llumdoliporreres@gmail.com

Consell de redacció:

Catalina Garcia Garí
Sebastià Lliteres Llites
Francesc Melià Barceló
Maria Antònia Nicolau Rosselló
Gabriel Noguera Vich
Marc Prieto Gornals
Cesca Roig Sampol
Cristina Sorell Adrover

Col·laboradors/es:

Joan Barceló Barceló
Guillem J. Barceló Barceló
Maria Barceló Crespi
Germanes Barceló-Crespi
Caterina Barceló Sagreras
Rosa Beltran Rosselló
Joan Ferrà Sansó
Xisca Garí Blanch
Joana Mora Cerdà
Joan Melià Garí
Mercè Oliver Oliver
Mohammed Raissi
Jaume Rosselló Tomàs
Lluís Sastre Barceló
Simó Tortella Sbert
Maria Vaquer Viedma
Andreu G. Veny i Miró
Aires de Monti-sion
Coral de Porreres
CEIP Climent Serra i Servera
Col·legi Verge de Monti-sion
IES Porreres

Fotografies:

Arxiu Agrupació Cultural
Simó Tortella Sbert
Facebook de l'Ajuntament
Diari Digital Tot Pla

Correcció lingüística:

Catalina Maria Garí Blanch

Coberta:

Fotografia de Mercè Oliver Oliver,
sobre la pintada a la murada del talaiot del Pou
Celat. Un nou atac contra el nostre patrimoni.
Esperem no haver de fer mai més portades com
aquesta

Imprimeix:

Gràfiques LLOPIS, S.A.
Tel. 971 58 04 89
e-mail: disseny@grafiquesllopis.com

*Els articles publicats reflecteixen
únicament l'opinió dels seus autors.*

Una bata blanca i un *fonendo* (forma abreujada per a referir-se al fonendoscopi). Aquesta és una de les imatges icòniques i clàssiques quan pensam en un metge o una metgessa. El fonendoscopi o estetoscopi és l'instrument que permet escoltar els sons interns del cos humà. Quan un professional de la medicina l'usa, hi posa tota l'atenció i és capaç de discernir què passa allà dins: un xiulet, una ranera, un cor descompassat, un panteix. I matisam: *escoltar* i no *sentir*, perquè el primer verb implica posar-hi atenció.

La mateixa atenció que desitjam percebre quan ens comunicam amb el personal sanitari, des de la persona que ens atè a la recepció fins al facultatiu. Quan els contam allò que ens passa, allò que ens neguiteja o preocupa, necessitam que ens entenguin. És més, necessitam una proximitat, una confiança per a sentir-nos còmodes i poder-nos explicar amb franquesa i sinceritat. I d'aquí neix la necessitat de fer-ho amb la major naturalitat comunicativa: amb la nostra llengua.

Els metges i les metgesses, per la seva banda, això ho saben des de fa molt de temps. La medicina hipocràtica ja parlava d'una relació metge-pacient, una amistat mèdica que havia de regir la relació entre el galè i el pacient (el que pateix). Una relació basada en la comprensió, l'empatia, la solidaritat. I en aquest punt, un altre cop la llengua i la comunicació: el personal sanitari ha d'entendre els pacients per a esbrinar com ajudar-lo a sanar.

Però el govern de Prohens i Campos, que no atenen el sentit comú ni les bases essencials de la comunicació, ni la mil·lenària pràctica de la medicina, ha sentenciat que els catalanoparlants quan emmalaltim haurem de traduir-nos, perquè escoltar els malalts en català ja no és un requisit per als professionals de la medicina a les Illes Balears.

Aquesta decisió és deplorable i molt difícil de justificar amb els arguments «tècnics» que fan servir. Amb tot, situa a una llengua per sobre de l'altra i converteix als que parlam en català en uns ciutadans de segona. Més enllà dels dubtes legals que això comporta (atès que les dues llengües han de rebre el mateix tractament), la mesura clarament ens margina. Un atac més al català, i no un qualsevol. Un cop molt dur.

De nou l'obsessió malaltissa de la dreta i l'extrema dreta per a veure la nostra llengua liquidada, morta i enterrada. Una dreta perversa i traïdora que mentre aixafa els nostres drets lingüístics no dubta a vestir-se a l'ampla (de pagesetes i pagesets) i fer-nos saber que aquesta sí que és la manera correcta de fer mallorquinitat i defensar "lo nostro". Una vegada arribats a casa i llevats els vestits, ens demanam: què en queda d'aquests presumptes defensors de Mallorca?

I es dona la paradoxa que, mentre en el Congrés dels Diputats es podrà parlar amb naturalitat en català, en els centres de salut i hospitals públics de les Balears, no, perquè el personal, que està al nostre servei, ens podrà respondre amb un «Perdone, no le entiendo». I nosaltres els haurem de contestar: «I com ho feim, idò, si tu no m'entens?». Potser haurem de recórrer als auriculars de Madrid.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE NIU DE SERPS

Dia 10 d'agost Tallats de Lluna va participar en la presentació del llibre *Niu de serps*, de Margalida Rosselló. Varen fer una lectura dramatitzada d'algun dels fragments més significatius d'aquesta segona novel·la de Rosselló, acompanyats d'algunes cançons, a l'Auditori de Porreres.

GRAN CONCURS «QUI EN SAP MÉS DE PORRERES?»

Diuenge, 13 d'agost, durant les festes de Sant Roc, duquem a terme un concurs sobre qüestions culturals del nostre poble per mitjà de la plataforma *Kahoot*. L'acte es va fer al carrer de l'Hospitalet i acollí més de quinze grups participants. Com que la proposta va tenir molt bona acollida, l'any que ve en muntarem una de més grossa!

ACTE D'HOMENATGE A LES VÍCTIMES PORRERENQUES DE LA REPRESSIÓ

També durant les festes de Sant Roc, concretament dimarts, 15 d'agost, es feu l'homenatge a les víctimes porrerenques de la repressió. En aquesta ocasió el grup de poesia de l'Agrupació, els Tallats de Lluna, va estrenar nou espectacle: "**La sang vessada**", una obra en homenatge a totes les víctimes de la repressió franquista. El pati va quedar petit per a acollir un públic que s'emocionà recordant els 14 porrerenques que romangueren tancats dins aquelles parets justament el 15 d'agost de 1936, el dia abans de matar-los sense pietat. Però l'espectacle pretén, sobretot, retre homenatge als vius, a aquelles viudes, fills, germans... que varen haver de continuar subsint amb la pena pel que varen perdre i la incomprensió i el rebuig de bona part de la societat. A partir de na Joana, un personatge femení a qui han mort l'home i tres fills, el públic connecta amb el seu dolor i amb el que va suposar el seu dia a dia. «Massa morts per a un sol cos, massa morts per a una sola casa» són els mots que es van repetint, com un mantra. Per a donar una dimensió universal al fet, el grup va incorporar cançons d'altres cultures i en altres idiomes, com per exemple la famosa "Grândola, vila morena", de José Afonso, en la interpretació de la qual varen participar alguns cantaires del públic i que va resultar especialment emotiva. L'espectacle va aconseguir commoure els assistents, fer-los vessar llàgrimes mentre els mots i la música els feien posar dins la pell de les víctimes.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE LA DEFETA DEL PARADÍS

Divendres, 8 de setembre tenguérem de convidat a l'Agrupació a Antoni Janer Torrens. En aquesta ocasió no ens parlà de mitologia, sinó que va venir per a presentar la seva nova obra *La defeta del paradís. Crònica sociològica del boom turístic a les Balears*.

Amb aquesta obra exposa què ha suposat el turisme per a les Balears i analitza tots els canvis, tant en l'economia com en les estructures polítiques, socials i culturals que han patit les Illes.

RECITAL POÈTIC I MUSICAL DEBANANT MOTS

Dissabte, 9 de setembre el grup de poesia Tallats de Lluna representà *Debanant mots* a Ca n'Alcover. Recordem que aquest espectacle és un homenatge a la paraula, a la identitat, a la llengua, al país... i que combina, com sempre, a través de la música i la poesia, aspectes com l'humor, l'elegia, la crítica, la consciència històrica...

ANSELM TURMEDA, UN MALLORQUÍ MIEVEAL ISLAMITZAT

Divendres, 22 de setembre Gabriel Ensenyat Pujol va venir a l'Agrupació a parlar-nos d'Anselm Turmeda en motiu de la celebració dels 600 anys de la seva mort. Anselm Turmeda, després Abd-Al-lah at-Tarjuman al-Mayurqí al-Múhtadí, fou un escriptor mallorquí. De primer, es feu frare franciscà i, posteriorment, desenganyat de la societat occidental i del cristianisme, es convertí a l'Islam i visqué com a musulmà a Tunis.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE UN PAGÈS AL PARLAMENT

Divendres, 29 de setembre Joan Josep Mas Tugores *Collet* vengué a l'Agrupació a presentar la seva nova obra: *Un pagès al parlament* en què relata les seves vivències i reflexions a conseqüència de la seva tasca com a parlamentari en la passada

legislatura. L'acompanyaren Marta Escoda i Francesc Melià que foren els encarregats de dinamitzar l'acte i de facilitar un interessant debat entre les persones assistents i l'autor.

PRIMERA EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA DEL CURS

El diumenge, 1 d'octubre va tenir lloc una eixida cultural per la zona en què s'efectuà el desembarcament d'Alberto Bayo, el mes d'agost de 1936. En concret, vàrem anar a la punta de n'Amer, on visitarem la torre (finals del segle XVII) i ens aproparem ran de les cases de sa Coma, al municipi de Sant Llorenç des Cardassar. Comptarem amb les acurades explicacions de Bartomeu Garí Salleras. Més tard, arribarem al poblat talaiòtic de l'Hospitalet Vell, al terme de Manacor, un dels indrets més importants de la Prehistòria mallorquina.

VISITA CULTURAL A LA ILLETA ACADÈMICA DE CIUTAT

El dimecres, 4 d'octubre visitarem la Illa Acadèmica, a Ciutat. Poguèrem accedir a moltes parts i racons de l'actual institut Ramon Llull, fins i tot a la torreta des d'on es divisa una esplèndida panoràmica sobre la capital mallorquina. Endemés anarem a la Biblioteca Ramon Llull, un espai cultural d'innegable interès. Volem agrair a Gabriel Alomar Serra les explicacions i les facilitats dispensades envers nosaltres.

I encara tinguèrem temps d'acostar-nos a l'aljub de la Misericòrdia, recentment obert al públic.

S'INICIA EL CURS D'INTRODUCCIÓ A LA HISTÒRIA DE MALLORCA

Amb la lliçó “La Prehistòria: dels primers pobladors a la conquesta romana”, a càrrec de Beatriu Palomar Puebla, el divendres, 6 d'octubre, iniciarem el Curs d'Introducció a la Història de Mallorca que s'oferirà a l'Agrupació Cultural fins al mes de febrer del proper any. Amb aquesta iniciativa des de l'entitat no volem més que acostar a qui estigui interessat un tast de la història de Mallorca.

DIVENDRES, 13: Taula rodona “La preservació de l'arquitectura popular: amenaces i oportunitats”, hi van intervenir Maribel Rosselló, Ramon Juan, Lluís Gené i Bartomeu Tous. Moderaren l'acte Gabriel Noguera i Maria Bel Trobat.

DIVENDRES, 20 D'OCTUBRE: “El món romà i la tardoantiguitat”, a càrrec de Jaume Cardell Perelló, en el marc el Curs d'introducció a la Història de Mallorca.

DISSABTE, 28 D'OCTUBRE: Presentació dels llibres “La Segona República a Mallorca (1931-1936)” i “La Guerra Civil i el primer franquisme. Mallorca 1936-1959”, a càrrec de Pau Tomàs, Tomeu Garí i Sebastià Serra.

LA PREMSA FORANA CELEBRA XIFRES RODONES

L'Associació Premsa Forana, a la qual pertany la nostra revista, ha celebrat dues fites ben significatives. D'una banda, la revista *Es Saig* d'Algaida ha publicat el número 500. D'altra banda, el setmanari manacorí *Cent per Cent* ha arribat als 1.000 números aquest estiu, només uns mesos després de commemorar els vint anys de vida.

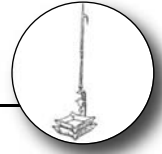
Des de *Llum d'Oli* volem aprofitar l'avinentsa per a felicitar aquests èxits. Són unes xifres que posen de manifest la profunditat de les arrels de la premsa local dins de la nostra comunitat, malgrat les constants incerteses que afecten el món del periodisme. Encoratgem a *Es Saig*, al *Cent per Cent* i a totes les publicacions amigues de Premsa Forana a continuar oferint contingut de proximitat, de qualitat i en la nostra llengua, el català. Per molts més anys de bones lectures i èxits!

S'ENTREGA EL PREMI DE LA PORRA ELECTORAL

Una mica endarrerits, fa unes setmanes, vàrem fer entrega del premi de la porra electoral que vam muntar des de la nostra revista. La guanyadora, Aina Gayà Coll, va rebre un doble premi: per una banda, un val per a dues persones per a sopar a un restaurant de la vila i, per altra banda, un llibre de la història dels cinquanta anys de la nostra entitat. Enhorabona, Aina, que els gaudeixis!

«CONÈIXER EL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC PER A ESTIMAR-LO I PROTEGIR-LO»

Redacció

Les paraules del titular esdevenen la principal conclusió que es va poder extreure de la taula rodona organitzada per l'Agrupació el passat 13 d'octubre, sobre «La preservació de l'arquitectura popular: amenaces i oportunitats». En ella varen participar Ramon Juan Mas, arquitecte i arquitecte tècnic; Maribel Rosselló Nicolau, professora del departament de Teoria i Història de l'arquitectura de la UPC; Lluís Gené Gil, arquitecte i professor de Patologies del Grau d'Edificació de la UIB i Bartomeu Tous Julià, arquitecte tècnic i assessor municipal de l'Ajuntament de Porreres. Varen moderar el debat els joves porrerencs Maribel Trobat Pinteño i Biel Noguera Vich.

L'objectiu de la taula rodona fou exposar les amenaces i oportunitats que presenta la preservació de l'arquitectura vilatana, atesa la degradació i la desaparició d'habitatges al centre de la vila, i conèixer-ne millor les causes. Els quatre experts convidats varen apuntar com a causes —entre d'altres— el **descobrimient dels valors** d'aquesta arquitectura, la pressió del **mercat immobiliari** que provoca uns preus inassumibles per a qui vulgui emprendre una reforma sense tenir molts doblers o les **dificultats per a conservar/reformar** les cases a causa de les traves burocràtiques i per la manca de suport de les administracions.

En les darreres dècades al nostre municipi s'ha produït un evident **abandó de part del nucli urbà**, totalment palpable quan passejam pel poble —on podem trobar cases en venda i en estat de ruïna. Molts porrerencs han preferit arreglar les cases de fora vila i abandonar les de la vila que, a poc a poc, s'han anat degradant, amb totes les dificultats que això comporta per a la cohesió social. A més, habitualment acaben entrant al mercat immobiliari i passen a mans d'estrangers, amb el conseqüent efecte que això té en el teixit local.

Malgrat tot això, de les moltes coses que es varen dir, cal destacar la necessitat de conscienciar dels avantatges i de la necessitat d'apostar per les rehabilitacions abans que les demolicions, com a eina de futur. Molta gent pensa que és millor fer-ho tot nou, però els quatre experts van coincidir en apuntar que aquesta idea no té perquè ser així i que, per motius mediambientals i de consum de recursos materials, s'ha d'aprofitar allò que ja tenim construït. Íntimament lligat a aquest fet, sorgeix el tema del paper de l'administració, la qual hauria de facilitar les coses a les persones que aposten per mantenir allò existent i protegir el patrimoni. Des del públic també es varen fer notar un seguit de comentaris queixosos amb l'administració pel fet que, tot sovint, les persones que aposten per mantenir i conservar són les que pateixen més traves burocràtiques i que assumeixen un cost econòmic més gran

(si és que el poden assumir), i això aboca a situacions indesitjades.

Una frase que va destacar fou la de «**pensar molt per intervenir poc**», lligada al fet bàsic de conèixer el patrimoni i la història per tenir l'estima necessària de preservar el llegat arquitectònic. «Pensar molt» amb l'objectiu de conèixer bé l'entorn, així com els materials justos i necessaris a usar, que aquests siguin adients per a l'entorn i respectuosos amb la tradició arquitectònica i, finalment, per saber què es pot aprofitar bé. Si es fa així, no serà necessari intervenir de demés. I, sobretot, és necessari entendre que tot això no significa «fossilitzar» els usos i l'arquitectura de conservació en un passat que ja no existeix: s'ha de lligar sempre al present i al futur, tant pel que fa a l'eficiència energètica com a la necessitat d'usar els materials que causen un menor impacte ambiental, tot i que sempre n'hi haurà un poc.

Per acabar, una conclusió a nivell local: la necessitat de tenir aprovades d'una vegada per totes les normes urbanístiques (les actuals són de 1998), així com el catàleg de patrimoni (també de 1998 i molt reduït), ja que fa massa anys que la renovació de les dues normes es troba a cavall entre Ajuntament i Consell Insular. Són normes fonamentals per a obligar a la preservació de tots els elements catalogats. Tot i això, una idea va quedar clara: que malgrat que el nou catàleg de patrimoni de Porreres no estigui aprovat definitivament (i per tant no es pugui aplicar estrictament), abans d'atorgar una llicència d'obra sobre un edifici, els tècnics municipals poden avisar a batlia que l'edifici es troba en vies de catalogació i, d'aquesta manera, es deixa a criteri polític l'atorgament de la llicència. La pilota de la protecció, una vegada més, cau damunt la teulada de l'administració, que ha de garantir-la costi el que costi.

NOTICIARI PORRERENC

Redacció

PLE DE JULIOL: POLÈMICA ENTRE EQUIP DE GOVERN I OPOSICIÓ

El ple ordinari de juliol, celebrat dia 24, va destacar per la polèmica entre l'equip de govern (PP-PI) i l'oposició (MÉS) per mor d'una moció presentada per part del PI i el PP «contra la política demagògica i irresponsable», suposadament referent a MÉS. Els de MÉS respongueren que es tractava d'una moció poc democràtica i que atacava la forma de fer oposició d'aquest grup. La batlessa va arribar a retreure el sou que cobrava el portaveu de l'oposició, quan era director del Govern, (Sebastià Lliteres), en contrarèplica a les crítiques de MÉS als sots de l'equip de govern. La moció sortí aprovada amb els vots a favor del PI i el PP, i els vots en contra de MÉS.

Els altres temes destacables foren una modificació de l'ordenança fiscal que regula l'atorgament de llicències d'activitats, amb l'objectiu que no s'hagi de pagar per a fer una activitat que no impliqui música (a excepció de si l'activitat es realitza durant període festiu). MÉS presentà una moció per a «posar ordre a les ordenances reguladores de llicències d'activitat i lloguer d'espais públics», però aquesta sortí rebutjada perquè l'equip de govern «la vol estudiar bé».

Finalment, es podria destacar que de la petició d'informe que feu l'oposició sobre la possible incompatibilitat de les activitats privades dels regidors Jaume Martorell i Joan Obrador amb el fet d'ostentar regidories (manteniment i obres, respectivament) relacionades amb la seva tasca privada, fou conclosa amb l'aprovació de dites activitats privades (és a dir, són compatibles segons la llei), però sempre que l'Ajuntament no facturi amb dita empresa.

Als precís i preguntes, l'oposició (MÉS) demanà pel mal estat d'alguns camins rurals, per la finalització d'obres de la ronda Alcassor, per la convocatòria de la co-

missió de nomenclàtor i què passava a la ronda Porrera amb la pudor que sorgeix de l'activitat d'una empresa.

FESTIVAL MOBOFEST "SA MOBO"

Els dies 27, 28 i 29 de juliol va tenir lloc a Porreres la Mobofest, tres dies de música en directe amb grups mallorquins i d'altres bandes que actuaren a n'Hereveta i a Montis-ion. Va comptar amb la participació de grups emergents i altres grups que ja tenen més trajectòria: un cartell complet i variat.

EN ROC I NA BET NECESSITEN QUI ELS DUGUI

Amb la finalitat de poder treure del confinament de dins l'entrada de la Casa de la Vila on en Roc i na Bet romanen plantats, l'Ajuntament de Porreres va organitzar, el 31 de juliol, una sortida per a donar a conèixer els dos personatges i mostrar com és l'experiència de portar-los. Per Sant Roc ja varen sortir, a veure si hi ha sort i continua havent-hi voluntaris per a passejar-los.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE NIU DE SERPS

Margalida Rosselló Salleras va presentar, durant les festes de Sant Roc, la seva segona novel·la *Niu de Serps*, una història de vides de dones d'una mateixa família. En paraules seves «Una mica d'inconsciència a la vida et pot regalar grans alegries i l'ànima a superar-te».

RETORN D'UNIÓ MALLORQUINA (UM)

El porrererenc Damià Nicolau *Not* ha posat en marxa la refundació d'Unió Mallorquina juntament amb altres exdirigents de l'extingida formació regionalista, així com avançava el 9 de setembre el diari *Última Hora* i ho confirmava *Tot Pla*.

EXPEDIENT SANCIONADOR PER MOTIUS SANITARIS

El 13 de setembre s'informava que l'Ajuntament de Porreres havia obert un expedient sancionador que podria acabar amb una multa de 50.000 € i havia ordenat la paralització de l'activitat a una fàbrica d'ovoproductes ubicada a les instal·lacions de Prilac, a la sortida del municipi, en direcció a Vilafranca. S'havien detectat tres infraccions greus: l'inici de l'activitat sense llicència, manca d'assegurança i manca de neteja de l'establiment

i de les instal·lacions en matèria de sanitat. Els veïnats es queixaven de les males olors. El 26 de setembre la Policia Local de Porreres va procedir a precintat la fàbrica.

VARIETAT LOCAL

El 14 de setembre Porreres va acollir una jornada d'intercanvi d'experiències 'El repte del distintiu Varietat Local'. Sota aquest nom s'impulsa la creació d'una marca, un segell que té com a objectiu «identificar i diferenciar les varietats locals, promocionant i fent valdre la qualitat i territorialitat del producte per tal de fomentar la protecció i conservació d'aquestes varietats com a patrimoni cultural de Mallorca».

El 19 de setembre el ple del Consell de Mallorca va rebutjar la moció presentada per part del PI mitjançant la qual es pretenia que l'Ajuntament de Porreres oferís un solar de 1.000 m² del polígon industrial per a ubicar-hi una estació d'ITV. Aquesta proposta va ser rebutjada amb els vots del PP i Vox –amb l'argument que aquesta estació es farà a Campos– i amb l'abstenció dels altres grups. A Porreres, el PP s'hi mostrà en contra perquè el seu partit ja s'havia compromès amb la ITV de Campos i MÉS també s'hi oposà perquè no consideren que sigui un bon projecte per al poble.

POLÈMICA SOBRE LA ITV

Després, MÉS presentà una moció en defensa de la llengua catalana, per a demanar que el català sigui un requisit a la sanitat pública. El PP demanà poder votar per separat el «suport a la llengua» i «el requisit a la Sanitat» i MÉS va dir que no, perquè la moció perdria el sentit. Per això, el PP hi votà en contra. El PI també presentà una moció en defensa de la «llengua pròpia de les Illes Balears» que, a petició del PP, es votà per separat: el PP votà

PLE DE SETEMBRE: L'AJUNTAMENT ES PRONUNCIA SOBRE EL REQUISIT DE CATALÀ A LA SANITAT

El Ple celebrat dia 25 de setembre va començar amb una declaració institucional de suport a Pau Rigo, per a demanar a les autoritats competents que evitin que entri a presó.

Entre d'altres temes, es creà una plaça de tècnic general, s'aprovaren els festius locals de 2024 (Sant Roc i Sant Esteve) i s'aprova una modificació de crèdit per a reparar desperfectes ocasionats per les tempestes (a sa Sitra, al camp municipal de ses Forques i al pavelló Joan Llaneras), així com el lloguer dels cotxes que es deixaren a les famílies que varen quedar sense vehicle a causa dels incendis intencionats.

Seguidament, es modificà el reglament de la carrera professional dels funcionaris de l'Ajuntament i MÉS plantejà la necessitat de tenir una RLT que clarifiqui les funcions de cada treballador/a, així com la necessitat de tenir formació directament relacionada amb la feina que exerceixen. L'equip de govern va confirmar que tenen intenció de tenir la proposta de RLT ben aviat. Tot seguit, s'aprovaren diverses modificacions d'ordenances fiscals, d'entre les quals es destaca la gratuïtat de l'escoleta 0-3 i que els bars i restaurants hauran de pagar per metre quadrat ocupat de la via pública, en lloc de pagar segons el nombre de cadires i taules. S'aprova, també, la renúncia del regidor Joan Obrador (PP) a la dedicació parcial que cobrava; ara cobrarà només les dietes que li corresponguin.

a favor només en suport de la llengua, però en contra que el català sigui un requisit a la sanitat. Tant MÉS com PI exposaren clarament que la manca de personal sanitari no ve condicionada pel desconeixement de la llengua pròpia, sinó per altres qüestions socioeconòmiques i de manca de personal sanitari, i els digueren que utilitzar aquest argument no és més que una forma de rebuig contra la llengua catalana.

Finalment, s'aprova la taxació de les finques que s'han d'expropiar per a l'ampliació de l'IES (es tracta de 7.199 metres que afecten 5 finques). Després, MÉS feu diversos precis i preguntes.

QUINTADES I TASTART 2023

El passat dissabte, 7 d'octubre es va celebrar una nova edició de les quintades. Hi participaren 39 quintades diferents, més de 700 persones que, amb un bon sol, feren festa. La quintada del 2003 va passar el relleu a la del 2004 amb una gimcana de preguntes sobre Porreres.

El dissabte següent, dia 14, se celebrà una nova edició del Tastart, amb bona assistència de públic i presència de cellers porrerencs com Can Feliu i Mesquida Mora, a part d'un bon grapat d'artistes locals i de fora. Els Quintos 2004 varen iniciar la seva celebració fent tapes i encarregant-se dels tiquets i de les copes del Tastart.

AUDITORI

MUSEU

AJUNTAMENT

XLII PUJADA A LLUC A PEU

Caterina Barceló Sagreras

La passada nit del 9 al 10 de setembre es va dur a terme la XLII pujada a Lluç a peu de la Part Forana, organitzada pels antics blavets de Lluç. Una trentena de participants de Porreres varen emprendre camí cap a Lluç des d'Inca i uns set des de Porreres, però no sense abans reunir-se, com cada any, amb els que venien de Campos, Cala Figuera i Santanyí per a sopar tots plegats a la plaça de la vila i reposar forces.

Els que vàrem partir de Porreres ho vàrem fer a les deu de la nit, des de la plaça, amb els diferents vehicles d'avitallament i amb el suport de Protecció Civil. El primer poble per on vam passar va ser Montuïri, i després pel pou de Lloret. Al voltant de la una de la matinada arribàvem a Sineu, on ens vàrem trobar amb els altres caminants. Aquí, ens varen donar un batut de xocolata i un dolç per a carregar energia. Després, vàrem seguir per la carretera de Sineu-Inca, una carretera recta però enganyosa, ja que quan veus els primers llums d'Inca encara queden dues hores per a arribar-hi. A més, la llum de la lluna no ens acompanyava, era una nit fosca.

En arribar a Inca, al voltant de les quatre de la matinada, la

plaça del Bestiar era tot un bullici de busos i caminants emocionats per a pujar cap a Lluç. Passant per Selva i Caimari ja es notava el cansament, però encara ens quedava la part més feixuga: les voltes inacabables de la carretera de Lluç. En tot moment vàrem tenir els cotxes d'avitallament al costat per si necessitàvem aigua o menjar.

Sobre les vuit arribàvem a Lluç, tot i que els més ràpids ho vàrem fer a les cinc i mitja de la matinada. Allà hi havia la colla de gegants de Sa Pobla, entre d'altres, i els xeremiers que animaven la festa. A les nou es va celebrar l'ofrena a la Mare de Déu de Lluç i tots els pobles donen un detall. Seguidament, se celebrà la missa oficiada pel pare prior de Lluç. Després de la missa, a les deu del matí, ens va recollir un bus i vàrem tornar cap a la vila cansats, però ben contents d'haver-ho aconseguit un any més.

Des d'aquestes pàgines volem aprofitar per agrair la col·laboració a les Galletes Rosselló-Gelabert, a l'Ajuntament de Porreres, als voluntaris de Protecció Civil i a totes les persones que fan possible la pujada a Lluç.

Bar Pub
ES FAROLET

**COOPERATIVA AGRICOLA
DE PORRERES**
(Sdad. Coop. Ltda.)

Tel.: 971 64 71 81
E-mail: agricolaporres@hotmail.com
Carrer de sa Cooperativa, 29
07260 Porreres - Illes Balears

PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

AGOST

Dia 3.....	1,0 litres/m ²
Dia 4.....	3,4 litres/m ²
Dia 15.....	0,3 litres/m ²
Dia 26.....	0,4 litres/m ²
Dia 27.....	35,0 litres/m ²
TOTAL	40,1 litres/m²

SETEMBRE

Dia 2.....	1,8 litres/m ²
Dia 11.....	0,3 litres/m ²
Dia 15.....	0,5 litres/m ²
Dia 16.....	0,4 litres/m ²
Dia 17.....	0,3 litres/m ²
Dia 19.....	3,7 litres/m ²
Dia 21.....	9,3 litres/m ²
Dia 22.....	2,5 litres/m ²
TOTAL	18,8 litres/m²

SABEU QUE...

Consell de redacció

...fa unes setmanes varen empaperar el poble amb cartells de «Corridas de toros»? Fins i tot el molí d'aigua del Pont, element catalogat! On els aferraran, ara que el molí comença a passar per ull?

...el carro que hi havia a plaça (suposadament per a impedir el pas de cotxes els dies que es tanca al trànsit) «me lo robaron»? «Y dónde estará mi carro, dónde estará mi carro?»

...el dia de la *Hispanidad* hi va haver festa grossa a Porreres? Concretament, a Sant Felip.

...era la Guàrdia Civil que va decidir celebrar la festa de la seva patrona al nostre poble? Es veu que hi ha un «hermano» que és guàrdia civil, o una cosa així...

...hi va anar una bona representació de l'equip de govern?

...aquell dia, la grua va fer via a llevar els cotxes que impediien l'entrada al recinte de les «fuerzas y cuerpos de seguridad del estado»?

...la batlessa ha hagut de tornar a fer d'administrativa per manca de personal a la Sala?

L'Escrivania
cafeteria • restaurant

Can Parrí
botija

**ELECTRICITAT
I FONTANERIA**

**INSTAL·LACIONS I REPARACIONS
EN GENERAL**

**31 DE DESEMBRE, 3 - TEL. 666720032
07260 PORRERES**

-DES DE L'ANY 1999-

MIRADA INDISCRETA

Redacció

1. És ben hora de renovar el panell d'agermanament amb Porrera...

3. Un exemple de la necessitat de renovar les plaques de carrer.

5. Per molt de cartell que es posi...

6. Per tenir aquest panell així, val més no tenir-lo.

2. Si haguéssim de reconèixer el poble per l'escut, estam arreglats.

7. La Policia Local no és la primera que hauria de donar exemple?

8. Els elements del voltant del Pou Celat necessiten mà de metge.

10. Un foto de 2010 de l'aparcament de motos que hi havia a la placeta d'en Lluc. Qualcú l'ha tornat a veure? On és el límit de l'espai públic?

9. Ja està bé d'encartellar i posar senyals al Molí d'aigua del Pont! El patrimoni ha de poder ser vist tal com és i hauria d'estar ben senyalitzat.

ETIMOLOGIA

Cesca A. Roig Sampol

LLAMINADURA

Menjar fi, delicat, fet més per plaure al paladar que per nodrir, especialment dolços, confitures, etc.

Etimologia

Derivat de l'antic *llaminar*, 'llepar les femelles els seus fills, sobretot en el bestiar de pasturatge', probablement d'un llatí vulgar hispànic *lambinare*, 'llepar insistentment', format sobre el llatí *lambere*, 'llepar'.

BUNYOL

Massa fregida, de forma més o menys rodona o de rosca, feta de pasta de farina, ous, llet i aigua i ensucrada en alguns casos (bunyols de vent). Els bunyols són menja tradicional en determinades festes o èpoques de l'any.

Etimologia

De *bony*, d'origen incert, possiblement preromà, resultat de l'encreuament d'una arrel protohispànica, *bunno-*, 'protuberància', i una altra d'indoeuropea, *monnio-*, 'coll, turó'.

BESCUIT

1. Galeta, pa, que hom fa coure una altra vegada perquè s'endureixi i es conservi millor.

2. Pastís fet amb flor de farina, ous i sucre; pa de pessic.

Etimologia

Del llatí *bis coctus*, 'dues vegades cuit', abreujament de *panis bis coctus*.

ESPARDENYA

Calçat de sola de cànem trenat (o espart o jute), puntera i taló de roba gruixuda, empenya feta amb vetes (o també amb roba gruixuda) i generalment amb dues vetes que es lliquen al turmell.

Etimologia

Prové del grec *spártos*, planta semblant a la ginesta que s'usava per fer corda.

INTRODUCCIÓ, PETIT CONTE I EPÍLEG (Beneitura artificial)

Jaume Rosselló Tomàs

Encara no sé com
t'avencares dins el meu pensament,
impregnant-lo de l'aroma
d'horabaixes buits de tardor
i d'altres caminois de terra i d'herba.
Llavors em vaig oblidar de mi
i tota la imaginació
voltava al núvol del teu enyor.

Vaig tornar a obrir les cortines de ganxet de ferro de ca madò *Xerrameca*,
la botiga antiga que envoltava el temps.

—Tres unces d'intel·ligència artificial –vaig dir com aquell qui no vol.

—Has vist aquesta nova promoció? –va contestar la madona, assenyalant un expositor minimalista de disseny dispers, ple de bosses de plàstic que tenien més bosses i, a dins cada una d'elles, cinc bossetes individuals amb deu grams d'intel·ligència artificial cada una.

—No vull això –li vaig dir amb el to més ecologista i reivindicatiu que vaig poder.

—Vull tres unces d'intel·ligència artificial a granel, dins un paper d'estrassa, com s'ha fet tota la vida.

Paper d'estrassa efectivament reciclat, passat pels controls tecnològics i burocràtics pertinents, que el feien totalment insostenible i perillósament contaminant. Això sí, donava feina a molta de gent i escurava les butxaques a tanta d'altra.

La intel·ligència artificial d'avui en dia no és com la d'abans. Ara és plana i insípida, pareix de plàstic, sense els components emocionals, sensitius, sexuals ni ambientals que la feien graciosa. Això sí, pagant pots comprar els additius per separat i barrejar-los tu mateix, amb el perill que et surti un indiot *pijo*.

—Molta beneitura hi ha pel món –va dir el meu *influencer* tancat dins un calaix del canterano.

Dels meus sentiments, vull escriure
paraules que pens, que no em vinguin
mots artificials, que em prenguin
el que puc sentir, ho vull viure.

OBTURADOR

Mercè Oliver Oliver

Un capvespre, al port de Felanitx, els vaig veure prenent la fresca. De seguida vaig demanar per fer-los una foto, els vaig mostrar aquesta altra que havia fet aquí, a Porreres, per a animar-los a deixar-se retratar. Em digueren, «amb una condició: volem sortir a la revista *Llum d'Oli*».

Vet aquí les dues imatges!

VIATGE D'INTERCANVI A BADAJOZ, O AIXÒ PENSÀVEM...

Aires de Monti-sion

Rosa Beltran Rosselló i Xisca Garí Blanch

El passat mes d'agost, els membres de l'agrupació Aires de Monti-sion realitzàrem l'intercanvi cultural anual, aquest any, amb l'agrupació folklòrica *Coros y Danzas Nstra. Señora de la Soledad de Aceuchal*, Badajoz, però el cas és que no hi posàrem ni un peu a la ciutat de Badajoz.

Explicar tot el que significa per a nosaltres poder dur a terme aquest intercanvi seria repetir-nos, però realment, trobam que val la pena recordar-ho per a tenir-ho ben present. Formar part de l'agrupació Aires de Monti-sion és un privilegi ja que, a banda de poder gaudir del que més ens agrada (ballar i sonar), hem après a gaudir de moltes més coses: de compartir temps i espai amb persones que, gràcies als Aires, s'han convertit en amics i amigues, d'aprendre a fer feina en equip, de difondre la nostra cultura i conèixer-ne de diferents, de trescar pel món, de riure d'allò més insignificant, d'equivocar-nos i d'encertar... i un infinit més de coses que t'aporta el fet de pertànyer a una agrupació, a un col·lectiu, especialment, al dels Aires de Monti-sion.

Sempre que s'acosta el dia de partida tenim els nirvis a flor de pell, però cal dir que hi havia un parell de nines que estaven una mica més nervioses de l'habitual, ja que les havien de *parlar*! I us preguntareu, què vol dir "parlar"? Més endavant ho sabreu. Primer, però, volem

aprofitar per a donar la benvinguda a n'Aina Font Roig i a na Xisca Julià Mora com a noves incorporacions de l'agrupació! Comencem per l'inici. Aterram a Badajoz, dijous 3 d'agost, i anam directes a Mèrida, una ciutat amb un patrimoni arquitectònic i cultural molt ric. Vam visitar el teatre i l'amfiteatre romans, el Temple de Diana i, fins i tot, vam travessar el riu Guadiana. Seguidament, anàrem al lloc on ens havíem d'allotjar que estava situat als afores de Villafranca de los Barros, envoltat d'oliveres i vinya, molt ben equipat. Allà passàrem alguns horabaixes a la piscina, ja que teòricament havia de fer molta calor però, fins i tot, vam tenir fred!

Quan va arribar el vespre i després d'haver sopat a l'hostal, vam passar la vetllada amb alguns membres de l'agrupació amfitriona que van aprofitar per a presentar-se i treure els instruments per a sonar i ballar amb el grup. Totes aquestes activitats van molt bé per a rompre el gel entre agrupacions, però el cas és que nosaltres, aixecats de les 4:00 de la matinalda, només teníem son i, en canvi, ells i elles, una cantera i una ballera rabiosa. Ja us podeu imaginar que als balls no endevinàvem bolla.

Divendres 4 d'agost al matí, partírem cap a Càceres, una ciutat amb un casc antic digne de visitar, amb la combinació d'ar-

quitectura cristiana i d'època islàmica que feia imaginar-te com era la ciutat a l'edat mitjana. Vàrem poder visitar diferents edificacions d'origen medieval on es gravaren sèries tan conegudes com *Joc de Trons* o *La Catedral del Mar*.

A la vetllada d'aquest mateix dia, ens recomanaren visitar el seu poble, Aceuchal, ja que s'hi realitzava la "*Shopping Night*", un mercadet on les botigues del poble treien al carrer (suposadament) els seus productes per a vendre. Hem de dir que vàrem recórrer tot Aceuchal sense trobar cap botiga ni paradeta... Allò pareixia una mica la ciutat fantasma.

Dissabte 5 d'agost, pegàrem un bot al poble de Villafranca de los Barros i no, no hi havia melons com al nostre poble veïnat, però compten amb un Museu Etnogràfic que ofereix un recorregut per l'extensa història del municipi, inclosa la història de la música i la dansa. A Villafranca de los Barros vam aprofitar per a comprar pernil ibèric, formatges i xoriços, ja que tots anàvem avisats pels nostres familiars que havíem de tornar carregats d'embotit extremeny.

A la nit, es realitzà el festival d'Aceuchal, on participaren altres grups internacionals d'Uzbekistan i Perú, els balls i música dels quals foren molt diferents dels nostres. Aquí sí que passàrem calor, però gaudírem molt de veure'ls. Seguidament, vam

sopar tots els grups junts del menjar que ens havien preparat els membres de l'agrupació d'Aceuchal.

I... arribà la nit del dissabte. La nit tan esperada com temuda per les noves incorporacions ja que totes preveien que aquella nit les *porlariem*. La "Porlada" és un ritual que tot membre de l'agrupació Aires de Monti-sion ha de viure per a poder formar part del grup i sempre es realitza en algun moment del viatge d'intercanvi. És requisit, però, mantenir estrictament el secret d'allò viscut en aquesta nit perquè les noves incorporacions no sàpiguen què els pot succeir i es mantengui la tensió. Ja us podeu imaginar què va passar, de nit, aïllats a un hospital només envoltats de camp... Una nit per a recordar: nirvis, rialles, crits i una mica de por! No us podem contar res més. Si voleu viure-ho, ja sabeu que heu de fer: unir-vos als Aires de Monti-sion!

El darrer dia el passàrem a Sevilla, ja que havíem d'agafar el vol des d'allà. La Giralda, la Torre del Oro, la catedral, la plaça d'Espanya... tot va ser preciós ja que ho vam poder gaudir sense haver de partir l'aglomeració de gent que hi sol haver. I us demanareu, com és que no hi havia ningú? Doncs perquè al carrer estaven a 50°C! Feia una calor que ofegava. Sevilla ens va agradar molt, però tots teníem ganes d'arribar al bus que ens duria cap a l'aeroport per a encendre els aires condicionats. Quin alè que férem!

I així, dia 6 d'agost de 2023 capvespre, ja tornàvem ser a Porreres. El bus ens deixà al parc de n'Hereveta on mai falten les nostres famílies per a rebre'ns amb els braços oberts i demanar-nos: "Com ha anat? Us ho heu passat bé?". Nosaltres sempre els contestam que sí, que hem gaudit molt i que en els dies vinents ens enyorarem. Les converses sobre les anècdotes viscudes sempre perduren en el temps i, cada any, se n'afegeixen de noves per a poder-les seguir recordant amb emoció.

Que per molts anys durin aquests viatges i que per molts anys durin els Aires de Monti-sion!

MELODIES QUE NAVEGUEN

Coral de Porreres

Com cada any, a principis de setembre, té lloc l'inici de la temporada. Sol ser el mes dels retrobaments, primers assajos, incorporacions de nous cantaires, programacions... Però aquest va ser un tant especial, ja que a tot l'anterior hem d'afegir que Ciutadella ens esperava.

La major part de les activitats que duim a terme són dins de la nostra illa, però això no lleva que de tant en tant ens agradi travessar la mar Mediterrània i gaudir del que ens uneix amb corals d'altres indrets. I precisament ha estat el que ha passat aquest cop, la Coral s'Estel de Ciutadella acceptà la nostra proposta i tenguérem el plaer de compartir escenari amb ells: oferírem al seu Casino un concert al públic menorquí i als acompanyants mallorquins.

El cant, a més de la cultura i la llengua, és el que ens uneix. Però no tot va ser música, foren tres dies on vam poder

visitar l'illa, passejar i compartir.

Esperam que en un futur breu poguem repetir la trobada, que sigui Porreres qui els aculli i que la nostra vila pugui gaudir d'aquests cants.

També aprofitarem aquest espai que se'ns ha cedit per a informar-vos que la nostra Junta s'ha renovat. Actualment les persones que en formen part són: Catalina Sastre Fuster, Cristina Sorell Adrover, Margalida Sorell Adrover, Toni Gornals Mesquida i Blanca Rueda Herreros.

Volem fer un agraïment especial a tots els membres de l'anterior Junta per la dedicació i implicació de tots aquests anys.

coraldeporreres@gmail.com

Facebook: @coraldeporreres.porreres

Instagram: @coraldeporreres

Serveis Melià Roig

Serveis:

- Cultivadors
- Fressadora
- Trituradora
- de Llengya
- Arada
- Arada
- milagrossa
- Desbrossadora

Tel: 649 83 41 87 / 636 51 58 36

RESIDÈNCIA DINS O FORA DEL CASC URBÀ?

Redacció

Fotografia de residents de Cas Notari. Font facebook Cas Notari

Aquests darrers temps ha sorgit un debat interessant al nostre poble. Just abans d'eleccions, el tema de la necessitat d'una residència pública es va posar damunt la taula i els diferents partits polítics varen donar la seva opinió. El PI i el PSOE, per llavors partits de govern a la vila, defensaren la construcció de la residència a la ubicació de l'actual punt verd, a la carretera de Felanitx, que aniria acompanyada de la construcció d'un vial per a vianants des de la ronda Alcassor fins a dita residència. Ben aviat, sorgiren veus discrepants: el PP va repartir un fulletó durant la campanya electoral on explicava que aquesta proposta del PI no era realista perquè implicava 3 fets que ho impossibilitaven a mitjà termini: que el polígon on s'hauria de traslladar el punt verd encara no està acabat, que les Normes Subsidiàries que han de permetre transformar el punt verd en equipament no estan aprovades i que la conselleria no tenia dotació pressupostària preparada. Per això demanaven «lluitar per aconseguir la residència en un lloc més digne, més segur i que permeti integrar socialment les persones, i més adequat a les necessitats de la gent gran». Poc després, també durant campanya, MÉS mostrà la seva opinió referent a aquest tema i demanava que «la propera residència es construís dins el nucli urbà, en una zona de fàcil accés amb vehicle, i propera a alguna zona d'esbarjo del poble». Just abans que l'anterior govern autonòmic perdés les eleccions, la batlessa Xisca Mora aconseguí el compromís de la consellera Fina Santiago per a estudiar el projecte ofert. El debat, per tant, està servit! Hem volgut demanar a gent relacionada amb aquesta qüestió la seva opinió.

**Apol·lònia Maria
Binimelis Bonnín.**
54 anys.

Treballadora social. Directora de residència durant 8 anys. Actualment directora d'un centre sociocultural de persones majors.

Un dels principals objectius d'una residència és aconseguir que la persona usuà-

ria s'hi senti com a casa. Per a aconseguir això, és important que la persona estigui vinculada al seu entorn habitual tant com es pugui, a més de cobrir totes les necessitats que com a persona depenent té. Per això, pens que és millor que es construïxi dins del nucli urbà, ja que d'aquesta manera és fàcil l'accés a la vida quotidiana del poble. Els residents, juntament amb

els seus familiars, podran així gaudir del dia a dia del poble, fer una volta per plaça, pel mercat, pels comerços i les festes del poble. També és important que sigui un espai amb molta llum, amb zones enjardinades i de fàcil accés i comunicació amb aparcament per als familiars. Una possibilitat seria devora n'Hereveta, a la ronda nova (ronda Ses Forques).

Francisca Ginard. 92 anys. Jubilada.

No m'ho havia plantejat mai. Tot té els seus pros i contres. Una residència a fora vila pot ser més agradable per a fer un passeig. Però, per altra banda, tot i que avui en dia tothom té cotxe, pot fer més pesera agafar-lo i anar a fer una visita quan saps que estan bé. En canvi, si està dins la vila, es pot fer una visita més espontània, sempre que no s'hagi de demanar hora.

Per exemple, l'altre dia ens vàrem creuar amb na Jaumeta, acompanyada pel seu fill, i vàrem recordar un vestit que em va deixar i que jo vaig estrenar. Vàrem passar una bona estona recordant anècdotes de fa setanta anys. Això t'ho dic, perquè és molt probable que si hagués estat fora poble, no hauríem pogut tenir aquesta conversa i passar gust d'aquests records.

Com a membre de la junta de la Residència Social de l'església, trob que es va deixar anar una oportunitat amb aquest edifici per part de l'església i de l'Ajuntament. Sempre deien que era massa petit, però s'hauria d'haver mantingut una residència del poble i per al poble al centre i no haver-la deixat perdre.

Toni Sastre Gornals. 60 anys. Misser.

Una residència prop del centre permet estar més connectat amb els veïnats. Si sempre has viscut a la vila, no quedés aïllat. Poder anar a dinar

a ca nostra amb ma mare, fa que no senti que ha perdut ca seva.

Ja que és una gran infraestructura pública, també és una oportunitat per arreglar els diferents forats urbanístics que hi ha a Porreres, com la zona del Pou de la Dama, carrer Sant Alonso Rodríguez o el vial de Ses Forques. Perquè sense una empena pública és molt difícil de fer.

Noemí Piqueras Royo. 50 anys. Directora de la Residència Geriàtrica Cas Notari.

Pens que una residència per a persones majors és millor a l'àmbit rural. En cas d'emergències, els efectius de bombers, ambulàncies, etc., tenen més fàcil accés. També és més fàcil l'aparcament de vehicles i accessibilitat de familiars i treballadors. Però, el més important, és que per als residents és molt millor l'àmbit rural, sobretot comparat amb una ciutat més que amb un poble. L'ambient a l'extraradi és més natural. No hi ha tanta contaminació ambiental i acústica. Són més les accions que els residents poden fer i que es poden associar a l'espai exterior com, per exemple, un hortet o un jardí que poden cuidar (les persones vàlides). Per a les persones que són dependents, no és el mateix estar a un espai tancat o a un espai obert que dona vida, amb sensació d'espai i de llibertat. Un espai obert és molt més saludable a nivell físic, mental i de re-

lacions amb els altres. Si hi hagués un edifici al centre de Porreres disponible, jo el dedicaria a habitatge social, que és necessari.

Francisca Maria Bennassar Gelabert. 42 anys. Auxiliària de geriatría.

La meua opinió seria que és millor una residència fora del poble. He estat fent feina a Cas Notari i el problema de tenir-la dins el casc urbà és sempre la necessitat de pàrquing, tant per a una ambulància com per als familiars. Sempre hi ha problemes.

Per estar dins el poble hauria de ser a un lloc ample on pogués haver-hi molt d'espai per aparcar sense problema.

Maria Nicolau Melià. 56 anys. Tècnic en Cuidats Auxiliars d'Infermeria (TCAI)

Des del meu punt de vista, per qüestió d'ambulàncies, aparcament i accés, és més pràctic fora del nucli urbà. Ara bé, estaria bé que estàs prop del centre del poble perquè els usuaris vàlids, semivàlids i familiars puguin anar fins a plaça sense haver d'anar per carretera. Per tant, jo crec que un exemple de bon lloc seria per devers la ronda nova, prop de plaça i de fàcil accés.

BAR
CA'N
GUILLEM
 ENTREPANSTAPESPIZZES

AV. BISBE CAMPINS, 1 PORRERES 971 647 495

Estanc Can Poo

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.

Havans gravats per a festes.

Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.

Juguets. Perfumeria. Articles de regal

Avinguda Bisbe Campins, 12 • Porreres.

Tel. 971 16 66 36 - Fax: 971 64 70 24

«ENCARA HI HA MOLTA GENT QUE S'INTERESSA PER PORRERES RÀDIO»

Entrevista a Rosa Rotger Font i Gabriel Mesquida Veny, creadors del podcast porrerenc «Ja te diré coses», que està triomfant entre la joventut de la vila
Sebastià Lliteres Lliteres

Na **Rosa i en Gabriel** (Porreres, 2002) són amics des de ben petits i ja fa anys que tenen projectes plegats. Són quintos, coincideixen com a monitors a l'Esplai Albercoc i ara també han iniciat un programa de ràdio que es pot escoltar en diferit, a mode de podcast, com se'n diu ara. Aquest curs ho tenen un poc més complicat perquè en Gabriel és d'*Erasmus*, però tenen molt clar que això és un entreteniment i que aniran fent, sense comprometre's de demés i amb la llibertat de fer-ho en poder. Aquesta naturalitat i espontaneïtat és el que els caracteritza.

Quan els demanam d'on va sorgir la idea de fer aquest podcast, de seguida ens expliquen que els alumnes del CEIP Climent Serra Servera els varen fer una entrevista a la ràdio sobre el tema de l'Esplai: allà, na Bienvenida, que col·labora amb la ràdio i la dinamitza, els va animar a fer un programa «i ens vàrem mirar i tot d'una vàrem pensar: sí. Ara s'està posant de moda això de fer podcasts i creim que teníem l'oportunitat de fer **propaganda en favor del nostre poble** i de tot el que ens envolta».

Una de les coses que crida l'atenció és el nom del programa «**Ja te diré coses**». D'això, ens diuen que «cercàvem nom i no ho teníem clar. Pensàvem en dites mallorquines i valoràrem dues opcions: "Qui no vol pols que no vagi a s'era" i "Ja te diré coses". Tot d'una vàrem pensar amb aquesta darrera, ja que anava molt lligada a com seria el programa».

Ens conten que la filosofia, des del principi, és trobar converses entretingudes entre ells dos i altres persones convidades, tant de Porreres com de fora: «volíem fomentar el sentiment de poble, així com convidar a gent d'altres bandes perquè també puguin aportar coses i veure com viuen i senten el seu poble. Volem **posar en valor allò local**, la filosofia de poble, sempre dins la mallorquinitat».

La seva sorpresa, però, ha estat l'**èxit obtingut tant a Porreres com a fora poble**: «que la gent de Porreres ens escoltàs, ja ens ho esperàvem. Però la quantitat d'oients

que hem aconseguit amb el *tiktok* no ens l'haguéssim imaginada mai! Duim unes 50.000 reproduccions del programa en el qual parlem dels grups musicals tendència en català d'aquest estiu (The Tyets i Figa Flawas) que, per cert, ens varen respondre a través de les xarxes! No pensàvem arribar tan enfora».

Fins i tot ja tenen alguna anècdota per a contar sobre el seu èxit: «El més xocant que ens han dit és "vos escolt mentre me dutx"; però sovint també ens demanen "vosaltres sou els del podcast?". Això darrer concretament ens va passar a Eivissa, al viatge dels quintos, que una treballadora d'un supermercat ens va reconèixer. I sabem que a Catalunya hi ha gent que també ens escolta!».

Avui en dia, a causa de la senzillesa tècnica que requereix, hi ha centenars de podcasts que es poden escoltar per diferents plataformes i fins i tot veure com si fos un programa de televisió: Spotify, iVoox, Google podcasts, Youtube, Tiktok... i per tant, molta gent jove (i no tan jove) s'ha aventurat i animat a fer el seu propi programa. Això fa que l'oferta que hi ha a la xarxa sigui immensa. La major part de l'oferta a l'Estat és, òbviament, en castellà. Però en català també hi ha moltíssims podcasts interessants. Quan els vàrem demanar quina **importància li donen ells dos al fet de fer-lo en català** ens respongueren que «en cap moment ens ha passat pel cap fer-ho en castellà. Primer de tot, perquè la nostra llengua és el català i perquè tot el que ens envolta i que ens interessa per al programa, és en català. Simplement és la llengua amb la qual ens sentim identificats i volíem que el programa transmetés naturalitat, per tant, només podia ser així. Pensam que és un moment de bonança per a la llengua en el món digital, no només en la música, sinó també en creació de continguts: hi ha molta gent que fa moltes coses en català».

En aquest sentit, la pregunta era obligatòria: veient que el podcast i aquests tipus de productes comunicatius són potents,

creis que *Llum d'Oli* i tot allò relacionat amb coses escrites són atractives per a les noves generacions? La seva resposta fou constructiva: «**al Llum d'Oli potser li aniria bé obrir espais digitals per a la revista**, arribaria a més gent. Clar, un programa de ràdio com el nostre no requereix tanta atenció com llegir una revista, i això fa que se'ns pugui escoltar mentre fas altres coses. Potser això fa que menys gent se senti atreta per dedicar temps a llegir. Però igualment, malgrat arribi a menys gent, és molt important tenir una revista que parli de l'actualitat i de les coses que passen al poble, perquè quedarà per escrit sempre».

Si heu escoltat els programes, que es poden seguir tant per Tiktok, Youtube o Spotify, haureu copsat que tant en Gabriel com na Rosa reflexionen sovint sobre el fet de ser **la darrera generació més analògica que digital**. Sobre això, diuen que «som la darrera que ha tocat tecnologia tipus Nintendo DS o el xat de Messenger. Quan érem petits i ens duïen a sopar a fora, per exemple, ens donaven unes pinturetetes i un paper i amb això ens entreteníem, i ara tot són pantalles. Ara veus taulades on la meitat de la gent mira el mòbil en lloc de xerrar, i abans això no era així, estaves més pendent de la realitat física». A més, afegeixen que «creim que la gent vol tornar adulta massa prest i es perden anys d'infància/adolescència».

Finalment, els demanam si creuen que han creat un **precedent per la ràdio porre-**

renca amb el fet d'enregistrar el programa per difondre'l i arribar a més gent. Ens diuen: «no sabem si hem creat un precedent, però sí que podem dir que hem iniciat una certa digitalització de Porreres Rà-

dio. No ho haguéssim pensat mai, però hi ha gent que s'interessa molt per la ràdio! Ho hem vist i percebut. Si Porreres Ràdio no existís no faríem això, especialment hem d'agrair a na Bienvenida i a tota la

gent de l'equip que ens donassin un impuls, ja que sense el qual no seríem aquí. I volem afegir que la gent ha de perdre la vergonya, perquè ens ho passam molt bé participant del programa!».

ENTREVISTA

ENTREVISTA A JOAN MESQUIDA SAMPOL

Simó Tortella Sbert

Joan Mesquida Sampol (Porreres, 1968) és funcionari del Govern de les Illes Balears i doctor en Dret i llicenciat en Ciències Polítiques i de l'Administració. Té publicats diversos articles i col·laboracions de caràcter acadèmic. El 2014 inicià la publicació d'una sèrie d'articles de temàtica religiosa a la revista *Razón y Fe*, que publica la Universitat Pontifícia de Comillas, a la vegada que va obtenir la titulació eclesiàstica de Batxiller en Ciències Religioses. Actualment és col·laborador habitual del setmanari *Ara Balears* i també de *Llum d'Oli*, i tot just acaba de publicar el llibre *Tomarse a Dios en serio. La dificultad de creer en un Dios que no alcanzamos a comprender*.

Joan, d'on surt la idea de publicar el llibre?

El llibre surt d'alguns dels articles publicats a *Razón y Fe* i de molt de material inèdit relacionat amb aquesta temàtica. En un moment donat em tem que quan es parla de religió, realment la gent parla de l'Església, dels capellans o dels que van o no van a missa, però gairebé mai sents gent que parli sobre allò que és central en la fe: Déu. I, sense Déu, sense guaitar a l'abisme del misteri, podem fer filosofia, antropologia o història de les religions, però no podem parlar d'experiència religiosa ni de viure una fe.

I per això cal prendre's seriosament Déu...

Sí. Un no creu en Déu de la mateixa manera que creu que hi ha balenes a l'oceà o alienígenes que ens visiten. Creure en Déu transforma la persona, és un fet trau-

màtic, radical, però a la vegada és un procés inacabable i exigent, amb alts i baixos; més baixos que alts, diria. Qui experimenta això no pot deixar de prendre-s'ho seriosament. Si no ho fa, és perquè és un creient que només es pensa que creu; la seva fe no és diferent a creure que els ovis són reals.

El cristianisme predica això que dius, però les esglésies cada cop tenen manco gent. Què falla aquí?

Falla el missatge. Dins els temples quasi no es parla de Déu més enllà de la figura cada cop més humanitzada de Jesús. Aquest és, per a la majoria, un personatge històric i un model de conducta i punt. A partir d'aquí, l'ensenyament de l'Església se centra en la moral i en el missatge social i silencia tota referència transcendent i es nega a combatre el discurs materialista dominant. No es tracta de tornar a l'època de trobar marededeus a cada puig, ni de veure miracles pertot arreu, sinó de retrobar la dimensió espiritual que té l'ésser humà i que avui, a Occident, sembla ens l'hem mutilada.

Però així i tot hi ha prou gent que creu que existeix un ens que va dissenyar la creació o que actua com una energia còsmica...

Sí, però el Déu del cristianisme no té res a veure amb aquesta figura etèria i llunyana de la divinitat. Déu no és un "ell" o un "això", sinó un Tu que ens interpel·la i intervé en la nostra vida en aquesta dimensió espiritual que parlàvem. Cal fugir de la imatge infantil del Déu que ens pot ajudar a aprovar unes oposicions i coses així. Cercar com respondre a Déu ens orienta i aporta un sentit nou a la nostra vida i és important fer-ho com a creients adults.

Però el missatge social segueix essent important per al cristianisme...

Sense cap dubte. Però no perquè sigui quelcom similar a una ideologia, sinó perquè aquest Tu ens interpel·la sobretot a través de la mirada dels malalts, dels pobres i els marginats.

Tens altres projectes en marxa?

En tenc alguns, prou diversos. Entre ells, un tema que m'apassiona des de fa temps: el problema del perquè del mal i què hi té a dir Déu.

On podem comprar el llibre?

A les llibreries en línia es pot trobar en paper i com a llibre electrònic. També es distribueix pels canals habituals i es pot trobar o encarregar a qualsevol llibreria de les de tota la vida.

Faràs alguna presentació?

Si Déu vol, presentarem el llibre a la Parròquia de Porreres dia 27 d'octubre, a les set del capvespre.

UN, DOS, TRES... SUS! COMENÇA EL CURS ESCOLAR 23-24

UN COP D'ULL ALS CENTRES ESCOLARS DEL MUNICIPI EN L'INICI DE CURS

CEIP Climent Serra i Servera

«Aquest curs hem començat amb tot el professorat!»

Alumnat: 391

Professorat: 37

Nombre d'aules: 20

Projectes per a aquest curs:

El tema que regirà tot el curs és: «**Com fer de Porreres un poble sostenible?**»

Fomentam programes de salut i benestar: el Pla de Berenar Saludable, el treball de la Respiració Conscient, el Programa d'Alerta Escolar i els Tallers familiars amb els professionals del centre de salut

Lògicament, també tenim programes pedagògics: Llegim en Parella i l'Amic Lector, Ortografia sense Esforç, Projecte TAC, Filosofia 3/18, Innovamat, Escacs, Hort, entre d'altres.

Programes socioculturals: Cultura inclusiva (Aproscum), Programa de centres Ecoambientals, Programa per a la Cooperació i Transformació o el programa Aprendre Enganxa.

El CEIP participa en els programes externs com el de Millora i Transformació (PMT), programa PROA+ i PAE, el de Policia Tutor, a més de ser un centre adherit al programa de pràctiques de la UIB.

L'alumnat de l'escola pren part activa del Consell d'Infants de l'Ajuntament de Porreres.

IES Porreres

«Seguim insistint: és urgent l'ampliació del centre»

Alumnat: 585

Professorat: 72

Nombre d'aules: 26 més les específiques (música, educació plàstica, tecnologia, laboratori...)

Dificultats o reptes:

La manca d'espai... Es tracta d'un centre que va néixer per a acollir tres grups de cada curs i que a hores d'ara ja en té sis. A més, amb l'ampliació es podran atendre les demandes de batxillerat i formació professional de grau mitjà.

Els accessos al centre i, sobretot, la manera d'arribar-hi s'hauran de revisar, ja que posa en perill la seguretat viària.

Projectes per a aquest curs:

Seguim apostant pels àmbits (sociolingüístic i científicomatemàtic) a 1r i a 2n d'ESO.

Hem ajustat el nostre Pla Lector (PLEC).

Participam activament en el Programa de Millora i Transformació (PMT), Erasmus+, PROA+ i PAE.

Formam part de la Xarxa de Centres per a la Coeducació i Xarxes de Centres per a la Convivència

Col·legi Verge de Monti-Sion

«Iniciam el curs amb molta motivació i ens sentim acompanyades per la comunitat educativa»

Alumnat: 234

Professorat: 19 més una ATE

Nombre d'aules/espais: 9 aules més 5 espais multifuncionals. Aquest curs l'iniciem amb diferents accions realitzades en els espais educatius (com la reforma de l'aula de la primera planta de Ca'ls Hermanos o modificacions a la planta baixa del col·legi) i la reubicació de les dependències de secretaria, amb la qual s'ha aconseguit un molt valuós espai per a l'aula de 5è de primària d'uns 100 metres quadrats.

Projectes per a aquest curs:

«La meva escola, la meva aula», un projecte educatiu adreçat a l'alumnat d'educació infantil per tal que es generin vincles entre tots els alumnes de l'etapa i que l'edifici sigui un espai generador de diferents possibilitats d'aprenentatge on puguin accedir a diferents espais i afavorir així la mobilitat dins l'edifici.

El projecte de l'Hort Escolar i Social, iniciat en cursos anteriors i que vol tenir continuïtat.

Aprofitament dels espais i recursos municipals: el pavelló Joan Llaneras, el Museu i Fons Artístic, la Biblioteca Municipal, entre d'altres. El projecte pedagògic del centre promou les accions en l'entorn proper i en contacte amb altres agents educatius.

CONFECCIÓ A MIDA DISSENY INTERIOR DECORACIÓ TÈXIL	CHITÓN DECORACIÓN
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	
www.chitondeco.com	info@chitondeco.com
DAGMAR & ERICH FUSS 07260 Porreres/Mallorca Ctra. Porreres – Campos km 0,4	Tel. 971-16 82 57 Fax 971-16 85 28

ESBALDREGAMENT DEL MOLÍ D'AIGUA DEL PONT

Redacció

El passat 10 d'agost va aparèixer al mitjà digital "Tot Pla" una notícia que anunciava l'esbaldregament del molí hidràulic del Pont on poguérem llegir les següents paraules: «[...] segons explica avui la batlessa de Porreres, Xisca Mora, "aquest mateix matí hem visitat l'element i els tècnics han comprovat que la part esbaldregada no forma part del molí catalogat i protegit, així que hem pogut retirar les pedres"».

Després d'haver-ho comprovat amb persones expertes, des d'aquestes pàgines l'Agrupació Cultural vol denunciar que la realitat és una altra: **la part esbaldregada és el mur de l'obrador del molí** i, per tant, forma part del mateix edifici. A més, com es pot veure en aquesta imatge, les pedres no han estat retirades, sinó que s'ha esbucat la porta de l'obrador (un element singular de l'edifici) i s'ha afitorat la runa en el seu interior; d'aquesta manera, s'ha malmès la porta i s'ha deixat un espai en estat de runa obert i desprotegit. Pensam que convé actuar immediatament per a evitar que la cosa vagi a pitjor i per a conservar el nostre patrimoni.

juanedamiramar

Anàlisi Clínicas

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns i dimecres
de 8:00 a 10 hores

Carrer Sa Galla 19 B
Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas (no muface), Asisa, Agrupació Mutua, Axa, Mapfre (no muface), Sanitas, DKV, Groupama, L'Aliança, Caser, Fiatc...

BM ESPORT - SABATES
Ballester Melià

C/ L'Almoina, 19
07260 PORRERES

Tel. 971 16 82 76
Tel. Part. 971 64 74 21

ELS MALNOMS DE PORRERES (X)

Joan Barceló Barceló, Joan Melià Garí i Joana Mora Cerdà

MALNOMS DE LLOCS DE PROCEDÈNCIA O DE RESIDÈNCIA (3)

En aquest número tractarem els malnoms que indiquen procedència de la persona que el du (origen geogràfic de la família a què pertany o també lloc on viu), que van introduïts per les partícules *Son* o *can* (amb les variants ortogràfiques: *So n'*, *So na*, *ca n'*, *ca na*).

La partícula *Son* és l'aglutinació del pronom demostratiu *ço* (o *açò*) i l'article personal *en*; així, per exemple, *Son Baco* voldria dir 'açò d'en Baco', 'la possessió / les terres d'en Baco'; generalment el nom de persona correspon a un dels primers propietaris d'aquelles terres després de la conquesta del rei En Jaume. L'aglutinació no es produeix quan l'article personal és femení (*So na Caçana*, de Menorca) o quan el nom propi comença amb vocal (*So n'Oms*). Si se seguís un criteri estrictament etimològic, s'hauria d'escriure *çon*, però en aquest cas ha pesat més la tradició d'escriure *Son*. Actualment aquest recurs de creació de noms de lloc no és productiu, no se'n creen de nous; encara que existeix un recurs paral·lel a partir de l'article neutre *lo d'en / lo de na* (*lo d'en Barceló*).

La forma *can* i les variants ortogràfiques són el resultat de la fusió de l'expressió *casa d'en* (o *casa de na*); *casa*, per la caiguda de la *s* (com passa amb *camisa*, *rosella*...), va passar a *caa* i *ca*, que es fusiona amb *en* (*can*) o va seguit de *n'* o *na* (*ca n'Antònia*; *ca na Maria*). Aquesta forma, *ca*, també pot precedir els articles *ell/l'els/les i es/salses* (*Cal Dimoni*, *cas barber*, *ca sa cosidora*...). A diferència de *Son*, actualment són productives les construccions formades a partir de *ca* + ARTICLE; per tant, dir «vaig a Son Mesquida» no implica que les terres on vaig siguin de ningú que nom Mesquida; en canvi, «vaig a can Bernat» pot voler dir que on vaig és a la casa on viu en Bernat (que també pot ser alhora «ca na Maria», «cas meu germà», etc., segons les per-

sones que hi viuen). En alguns casos, però, *can* + NOM ja s'ha fossilitzat i ja no indica que allà hi viu aquella persona o que és seu (*Ca n'Alcover*, la seu de l'Obra Cultural Balear, era la casa d'aquest poeta, però ja no és ni hi viu cap Alcover; també el cas de la residència *Cas Notari*; amb noms de botigues i de bars, també sol ser habitual que es conservin noms d'antics propietaris o dels qui els regentaven; per exemple, *Can Botera*).

Per tant tots els malnoms formats a partir de la construcció «*de Son X*» o «*de can X*» impliquen que hi ha hagut o hi ha qualcú que li deien X, en aquest article no explicarem els malnoms que ja, de forma aïllada, han aparegut o està previst que apareguin en altres articles. Així, per exemple, en el cas de «de Son Carles», no explicarem el malnom, perquè ja apareix en l'article dedicat a malnoms formats sobre noms de persona. En l'article del proper número, en què tractarem dels casos de *can*, també aplicarem el mateix criteri; així, en el cas de «de Can Botera», no explicarem res sobre *Botera*, perquè apareix entre els malnoms dedicats a professions.

Amat, de So n', XVI-XX; **Apol·lònia, de So n'**, XVIII (apareix escrit *de son Paloni*); **Artigues, de So n'**, XVI-XX; **Baco, de Son**, XVII-XX; **Bajoca, de Son**, XVII, XIX-XX; **Balaguer, de Son**, XVII (els propietaris eren *Balaguer* de cognom; també és una possessió de Bunyola); **Barbut, de Son**, XVI-XX; **Barriga, de Son**, XVII; **Batlet, de Son**, XVII-XX; **Bernadí, de Son**, XVII; **Bou, de Son**, XVII-XVIII; **Buscall, de Son**, XVIII i XX; **Calderó, de Son**, XVI-XX; **Capellà, de Son**, XVII; **Carles, de Son**, XVI-XX; **Cases, de Son**, XVII; **Castanyer, de Son**, XX (antiga possessió situada dins el terme de Montuïri, també en el XX apareix documentat *de la Pleta de Son Castanyer*, que és on va néixer el poeta Miquel Gayà Sitjar, encara que l'empadronaren a Sant Joan); **Coix, de Son**, XVIII; **Colomer, de Son**, XVIII; **Cota, de Son**, XVIII i XX; **Cudem, de Son**, XVIII;

Barbara-Art
DECORACIÓ - ANTIC

Gabriel Cortés

MESTRE ARTESÀ LLAUNER

FANALS MALLORQUINS - RESTAURACIÓ DE METALLS

Pl Molí de N'AMENQUAL, 10 - Telèfon i Fax 971 64 72 41 - 07260 PORRERES

Daguet, de Son, XVII; **Dagueta, de Son**, XVII i XX; **Diego, de Son**, XVII (aquest nom es pronuncia amb *e* oberta [], com la *e* de *terra*); **Doctor, de Son**, XVII-XVIII i XX; **Drago, de Son**, XVI-XX; **Draguet, de Son**, XVII-XVIII; **Estepa, de Son**, XVIII (podria ser un error en lloc de *l'Estepa*); **Font, de Son**, XVI-XX; **Gall, de Son**, XVI, XVIII i XX; **Godall, de Son**, XVI-XVII; **Gornals, de Son**, XVI-XX; **Gran, de Son**, XVI-XVIII; **Guerau, de Son**, XVII-XVIII i XX; **Jeroni, de Son**, XVI, XVIII i XX; **Jeroni Morlà, de Son**, XVII-XVIII (també de *Son Geroni Morlà* i *Son Geroni Morlà Buscay*); **Jorbo, de Son**, XVII-XVIII i XX (deu ser la masculinització de *Jorba*, que és el nom d'un poblet prop d'Igualada i un cognom); **Jordi, de Son**, XVII-XX (també de *Son Jordi Morlà*, XVIII); **Joi, de Son**, XVII; **Lluís, de Son**, XVI-XX (també de *Son Lluís Gros*, XVIII, de *Son Lluïсот*, XVII); **Lluísó, de Son**, XVIII-XX; **Manera, de Son**, XVIII (possessió de Montuïri); **Mas, de Son**, XVII-XVIII; **Masnou, de Son**, XVI-XX (també de *Son Masnouet*, XVII, de *Son Masnou Nou*, XIX; de vegades apareix ortografiat com a *Mainou*); **Mercadal, de Son**, XX; **Mesquida, de Son**, XVIII (llogarret del terme de Felanitx); **Moio, de Son**, XX (el nom pot ser la masculinització de el femení *Moia*, format sobre *Moï*); **Moll, de Son**, XVII; **Móra, de Son**, XVII-XX (també de *Son Móra D'Alba*, XVII-XX, de *Son Móra Baltet*, de *Son Móra Nou*, XVIII, de *Son Móra dels Salmanters*, XVIII); **Morlà, de Son**, XVII-XVIII (també de *Son Morlà des Pla*, XVIII, de *Son Morlà Buscall*, XVIII, de *Son Morlà de les vinyes*, de *Son Morlà Gall*, XX, de *Son Morlanet*, XVII-XVIII); **Mut, de Son**, XX; **Nebot, de Son**, XVII i XX; **Not, de Son**, XVI-XX; **Oms, de So n'**, XVII-XX (també escrit *Homs*); **Orquet, de So n'**, XVII (l'hem trobat escrit com a *de Son Orchet*, amb la *ch* que antigament representava el so [k], com a *Lluch*; és probable que sigui el diminutiu d'*orc*, que té diferents significats: 'infern' per als pagans, 'animal monstruós, devorador d'homes', 'lleig, dolent, repulsiu'); **Orell, de So n'**, XVI-XX (també de *Son Orell Gros*, de *so n'Orellet*); **Palau, de Son**, XVII-XVIII (podria ser una mala escriptura o lectura de *Son Palou*, però apareix aplicat a una persona que de segon cognom és Palau); **Palou, de son**, XVII-XVIII (són unes terres de Montuïri al camí de Porreres); **París, de Son**, XVIII; **Pau, de Son**, XVI-XIX; **Pelut, de Son**, XVII; **Pere, de Son**, XVIII (hi ha aquest topònim, *Son Pere*, a Lluçmajor i a altres municipis mallorquins); **Pinya, de Son**, XVII-XVIII i XX; **Porquer, de Son**, XVI, XVIII-XX; **Rafal, de Son**, XVIII, i **Rafalasso, de Son**, XVII-XX (és molt estrany que aparegui *Son* davant *Rafal*, podria ser una llicència de l'escrivent, o una mala transcripció de *Rafel* i l'augmentatiu corresponent, *Rafelasso*, que hi aparegui l'article *en* —contret amb el *So*: *Son*— ajuda a aquesta interpretació; en el segle XVII i XVIII, aquests malnoms apareixen associats a dos *Rafel Barceló*; en aquests casos s'haurien d'escriure *Son Rafel* i, com també apareix en documents antics, **Son Rafelasso**); **Ramon, de Son**, XVIII (a Porreres, al contrari d'altres pobles, com Felanitx, Llubí, Lloseta..., no apareix cap *Son*

Ramon, però sí *Son Ramona*); **Redó, de Son**, XVI i XX (*Redó* també apareix escrit *Rado*, que deu ser d'on prové, amb desplaçament de l'accent, el llinatge i malnom *Rado*); **Ribes, de Son**, XVII (nom de possessions d'Algaida i de Montuïri); **Roig, de Son**, XVII-XX; **Romaní, de Son**, XX; **Romeguera, de Son**, XVI-XVIII i XX; **Sanç, de Son**, XVII-XX; **Seguí, de Son**, XVI-XVIII (és el nom de terres de diversos pobles, Algaida, Lluçmajor, Santa Maria...); **Servera, de Son**, XVIII i XX (etimològicament li correspondria l'escriptura *Cervera*, així apareix freqüentment com a llinatge porrerenc fins al segle XIX); **Sitjar, de Son**, XVIII (antiga possessió de Porreres, apareix com a propietat de Joan Sitjar l'any 1560); **Soler, de Son**, XVIII; **Sollet, de Son**, XVIII (podria ser un diminutiu derivat de *Son Soler*, o bé podria voler representar *Son Sol-leret*; *Sol-leret* i *Sol-lereta* es mantenen com a malnoms); **Toi, de Son**, XVII-XVIII i XX; **Vador, de Son**, XVIII-XIX; **Vaquer, de Son**, XVI-XX; **Veny, de Son**, XVII-XIX; **Verdera, de Son**, XVII-XIX (també apareix de *Son Verdera Nou*, XVIII, i de *Son Verdera «vieco»*, XVIII, però no hem trobat cap cas de *Son Verdereta*, tot i que el topònim existeix i també el malnom *Verdereta*); **Vila, de Son**, XIX.

Dos casos que necessiten un tractament a part són **Senobra** i **Son Valls**.

Senobra, ja en parlarem en el número anterior (encara que, per error, escriguérem *Sanobra*), és un topònim anterior a la conquesta de Mallorca per Jaume I; ja es troba documentat el 1232 com a *Sanobra*. Aquest nom, amb el pas del temps, per semblança amb els *son*, va ser reinterpretat com a *Son Nobra* i *So n'Obra*: en el segle XVI trobam *de Son Nobra* i avui dia se sol anomenar *So n'Obra*; en el XVIII, de *la Nobre*. També existeix el malnom *Nobra*, que deu procedir d'aquest topònim.

Al voltant dels antropònims *Valls* i *Vallets* tenim diversos malnoms de lloc: **Vallet, de Son**, XVIII, **Vallets, de Son**, XVII, XX, de *Son Vallets d'en Paloni*, XVII (vegeu també *So n'Apollonia*); **Valls, de Son**, XIX-XX, de *Son Valls del Serral*, XVIII, de *Son Valls de la Casa Nova*, XVII, de *Son Valls Petit*, XVII.

NOTA: Entre els malnoms lligats als *Son*, en el llibre de difunts del segle XVIII n'hi ha un que és *Moixa de Son Vador* («Cervera, Margarita, als. moxa de Son Vador»). En l'article dedicat als malnoms d'animals (*Llum d'Oli*, 172), hi vàrem incloure **Moix/Moixa** (XVII-XVIII), però, el malnom, podria no fer referència a l'animal (amb aquest valor és d'un ús bastant modern; la forma clàssica és *gat/gata*, que també trobam entre els malnoms porrerencs dels segles XVI al XVIII). *Moix/Moixa* es podria referir a significats de *moix* documentats amb anterioritat ('abatut, sense vivacitat', 'que fingeix bondat', 'mentider' i altres de semblants). Segons el diccionari etimològic de Joan Coromines, el primer document en què apareix *moix* per a referir-se a l'animal és del segle XIX; en canvi, amb els altres significats ja apareix en documents del segle XIII.

«ELS NINS VENEN DE MONTI-SION»

Andreu G. Veny Miró

Sant Nicolau a la sagristia de Monti-sion, procedent de l'antic retaule major barroc.
Fotografia de Miquel À. Cabrer Sureda

Aquesta era una dita molt popular a Porreres que molts encara recordam. El seu origen prové d'una de les pintures de l'antic retaule major barroc que tengué Monti-sion i que ara es troba a la sagristia del mateix santuari. Es tracta de la pintura de sant Nicolau de Bari de principis de segle XVIII (datada de 1711). En ella es veu al sant representat amb la seva iconografia habitual: revestit de bisbe i als peus tres infants que surten de dins una bota. Aquesta representació ha donat lloc a la indumentària de santa

Claus, més conegut com el Pare Noel.

A Porreres es contava als més petits de la casa —de manera convincent— quan demanaven encuriós d'on venien els nins —especialment quan esperaven un germanet— que venien de Monti-sion. No feia falta cap altra explicació pel fet que els infants ho veien molt clar amb els seus propis ulls a la pintura de sant Nicolau. De manera similar, tenim constància que també es diu a Alcúdia, en el seu san-

tuari marià hi ha una pintura de sant Nicolau: «Els nins venen de la Victòria» (SERRA I VALERO, en premsa).

El P. Toribio Rosselló, amb el pseudònim que el representava, Onís, se'n fa ressò a una estrofa d'una glosa dedicada a la Mare de Déu de Monti-sion que va publicar a *Baleares* el 14 de gener de 1955, en motiu del primer aniversari de la construcció de la carretera del nostre santuari, i que el rector Mn. Pere Torres va reproduir a la *Semilla* núm. 276 de 1977. Diu així:

Que sou nostra Mare,
fe en el cor ens ho diu.
D'infants aprenguérem,
Vos portau els nins
del cel, on jugaven
amb els serafins.
Els germanets nostres
per Vos los tenim.

Però Porreres té dos santuaris, encara que el segon no sigui popularment anomenat com a tal, i si «els nins venen de Monti-sion», «les nines venen de la Creu». D'aquesta manera, amb aquest joc de paraules, no es feia de menys a les nines ni al segon santuari.

Referències bibliogràfiques

SERRA, Francesca i VALERO, Gaspar (en premsa). “Històries, tradicions, llegendes i curiositats d'Alcúdia”. A: *XII Jornades d'Estudis Locals d'Alcúdia*.

Publicacions periòdiques:

Diari *Baleares*

Full parroquial *Semilla*

MONUMENT A SON LLUÍSÓ

Maria Barceló Crespí - Joana Mora Cerdà
Caterina Oliver Riera

A la contrada de Son Lluísó, ran del camí que va a les cases de Son Lluís, s'aixeca un monument certament curios i alhora ben desconegut.¹

Es tracta d'un monument, de pedra de Santanyí, en recordança d'un jove campaner que morí en aquell indret d'un tir d'escopeta (sembla que era un caçador). A hores d'ara, s'ignora quan es va construir. Tot i ser una obra popular, s'adapta bé a l'estil neogòtic imperant a les acaballes del segle XIX.

Enmig consta una inscripció que diu:²

AQUÍ FALLECIÓ
D. LORENZO MAS Y BALLESTER
DE EDAD DE 18 AÑOS EL DIA 26 DE
SETIEMBRE DEL AÑO 1884
Q. EN. P. D.

A l'Arxiu Parroquial de Campos, al Llibre de *Difuntos adultos* de 1873 a 1888, consta el següent:³

«Como adjutor propio de la parroquia de San Julian de la villa de Cámos, provincia de Baleares mandé dar sepultura en el dia de la fecha al cadaver de D. Lorenzo Mas y Ballester, natural y vecino de esta, soltero, de 18 años de edad, hacendado, hijo de D. Lorenzo natural de esta, hacendado, y de Dª Francisca su mujer. Falleció sin poder recibir los sacramentos en el dia de ayer

de un tiro de escopeta segun certificacion de facultativos; murió ab intestato; y fueron testigos D. Cosme Oliver y Lladó, y Cosme Garcia y Oliver propietarios. Y para que conste lo firmo en Cámos á 27 setiembre de 1881. Bartolomé Obrador, coadjutor».

Encara que en conjunt es troba en bones condicions de conservació, la pedra s'ha anat erosionant i la inscripció ofereix dificultat de lectura perquè les lletres s'han esborrat en gran manera.

El problema, potser, rau en el fet de no saber qui n'és el propietari. Això no obstant, fa part del patrimoni de cultura popular del poble i s'han de restaurar i mantenir en bones

condicions. És un testimoni d'un fet i d'un moment que fa part de la memòria del poble.

1 Un recorregut lapidari per la vila i terme de Porreres l'hem tractat a les IX Jornades d'Estudis Locals de Porreres. El treball es troba en vies de publicació.

2 Les mides de la làpida on consta la inscripció són 35 cm d'amplària per 29 cm d'alçada.

3 APC, I/23/d/23, f. 81v-82r.

PAPERERIA NOVA PEMI

Papereria, llibreria, joguines,
regal i molt més!

C/ Almoina, 31 - Porreres
Correu:
pemipapereria@gmail.com
Telèfon: 651 803 534
@papeleriapemi

GABRIEL FERRANDO ROSSELLÓ, PRIMER BATLE REPUBLICÀ DE PORRERES (1873)

Guillem Joan Barceló Barceló

L'11 de febrer de 1873 va ser proclamada la Primera República Espanyola després de l'abdicació d'Amadeu I de Savoia. Ben igual que el 1868, el nou règim va ser acollit amb entusiasme per les classes populars, però ben aviat les seves expectatives es veurien frustrades.

A Mallorca va suposar un impuls per al Partit Republicà Demòcrata Federal (PRDF) que va expandir la seva influència per moltes localitats de l'illa, entre elles, Porreres. Al nostre poble, Sebastià Mora continuà com a batle fins a l'agost, quan es va constituir el nou consistori sorgit de les eleccions de juliol. El més destacat del seu mandat a aquest any és l'ajustada votació, que va tenir lloc dia 23 de març, per a dirimir qui elaboraria la cera per als ciris que portarien els regidors per a la celebració de la Setmana Santa. Jaume Vaquer va obtenir cinc vots i, Sebastià Barceló, sis, per tant, fou l'encarregat de la tasca. També s'aprovà al juny el projecte de pressuposts per al període 1873-74.

El 17 d'abril, el diari *El Iris del Pueblo*, portaveu dels republicans federals, informà de la creació del comitè local porrerenc del PRDF. Aquest estava format per Joan Roig Sitjar (president), Gabriel Ferrando Rosselló (vicepresident), Salvador Soler Verd i Sebastià Melià Mesquida (vocals) i Julià Oliver Vaquer (secretari). No obstant això, els republicans porrerencs ja estaven organitzats des d'aproximadament el 1870, any en què afiliats del poble acudiren a una manifestació a Campos.

El perfil dels membres era divers, als censos de 1868 i 1875 trobam un Joan Roig Sitjar, de 50 anys, que residia al carrer de la Rectoria 14; viudo amb 5 fills i sense professió, si bé el 1869 apareix com a jornaler. Pel que fa a Gabriel Ferrando, va néixer l'1 d'agost de 1838, era fill d'un ric propietari, Bartomeu Ferrando Mora, i nebot del mestre del poble, Pere Joan. Tots ells residien al carrer Veiet, 17 (actualment núm. 19), juntament amb la resta de la família —onze persones en total. Per la seva banda, Salvador Soler *de Son Pinya*, vocal, era natural de Felanitx, tenia 44 anys i era conrador. Havia estat l'encarregat d'organitzar les festes de Sant Roc de

1869, feina per la qual va cobrar 75 pessetes. Estava casat amb Catalina Ferrando Mora, molt probablement tia de Gabriel Ferrando; també tenia un germà, Nicolau, que tenia 42 anys i devia formar part del PRDF, ja que va ser regidor i tinent de batle el 1873. De l'altre vocal, Sebastià Melià, no s'ha pogut trobar informació, més enllà de la seva participació activa als comicis com a vocal. Finalment, el secretari, Julià Oliver, era fuster, tenia 36 anys i residia al carrer Sitjar, 4, amb la seva dona, Catalina Xamena Bordoy, modista de professió.

El juny es va proclamar la República Federal i dia 13, 14 i 15 de juliol es dugueren a terme les eleccions municipals i al Congrés dels Diputats. A Porreres trobam els membres del PRDF molt actius participant a les eleccions, ja que presidiren dos dels tres col·legis, el de l'Hospital i el de l'Escola. La participació va ser molt baixa, només 273 porrerencs varen votar a les generals, a les quals el metge republicà Rafel Manera Serra va obtenir tots els vots menys un. Manera, que havia estat batle de Palma entre 1869 i 1872, aconseguí ara l'elecció com a diputat.

Pel que fa a les locals, la participació va ser una mica superior, 368 electors varen exercir el seu dret de la següent manera:

L'Escola, 169 vots	L'Hospital, 159 vots	La Sala, 40 vots
Andreu Barceló Barceló	Julià Oliver Vaquer	Antoni Mora Vaquer
Gabriel Ferrando Rosselló	Joan Roig Sitjar	Nicolau Soler Verd
Jordi Mas Pastor	Sebastià Melià Nicolau	Joan Servera Moll
Antoni Sastre Binimelis	Gabriel Mesquida Melià	Antoni Melià Mora

Un mes després, el 24 d'agost, es dugué a terme el Ple Municipal en què es constituí el nou Consistori. Els 12 membres varen votar com a nou batle Gabriel Ferrando, que es convertí en el primer republicà en assolir aquest càrrec a Porreres. Quatre dels cinc membres del Comitè del PRDF eren regidors, a més del germà de l'altre membre, en Salvador So-

ler. De la resta no coneixem la seva afiliació política; si bé el fet que votessin per Ferrando podria implicar una proximitat al republicanisme, no hem d'oblidar que el nou batle era també fill d'un ric terratinent. Varen ser designats tinentes de batle Julià Oliver (primer) i Nicolau Soler (segon), i com a Procurador Síndic, Joan Roig.

Tanmateix la batlia va resultar un regal enverinat per als republicans, ja que no tendrien gaire marge de maniobra per la situació financera del municipi i dels propis porrerencs. Espanya combatia a Cuba des de novembre de 1868 i feia uns mesos s'havia produït l'aixecament cantonalista. Tot això es traduïa en multitud d'imposts extraordinaris i l'incompliment —novament— de la supressió de les quintes. Tot i les manifestacions de juny i setembre, l'Ajuntament va entregar els joves a la caixa de reclutes, tant els de la quinta de 1873, com els de la de 1874. Quant als primers, degueren ser enviats el novembre o desembre, tot i que l'única informació al respecte és el pagament que es va fer a Joan Servera de 95 pessetes dia 5 de març de 1874 per a acompanyar-los.

En total, el consistori republicà va celebrar només dotze plens fins que fou destituït. Destaca el de dia 5 d'octubre on s'ordenà als propietaris de cavalls útils per a la guerra que informessin de la seva existència en un termini de tres dies. Al Butlletí Oficial de la Província (BOPB) 1066 trobam que Mallorca havia d'aportar 120 cavalls dels vuit mil que requeria l'exèrcit. També es va donar a conèixer el decret de 20 de setembre que obligava a les persones que sortien del seu municipi a portar una cèdula d'empadronament. El 16 de novembre es va acordar que a partir de desembre els guàrdies municipals vigilessin també el casc urbà, aprofitant que no hi havia cultius per a vigilar al camp. Potser havia augmentat la inseguretat al poble i això obligava a prendre aquesta mesura?

El ple del 25 de desembre va acordar subhastar la recaptació de l'impost personal, a través d'un plec de condicions tan cat, tres dies després. Quan es van obrir els dos plecs presentats va resultar guanyador el de Joan Noguera Martorell, botiguer resident al carrer *Veyet*, 2. Aquest exigia només una comissió del 2% de la recaptació, mentre que Sebastià Barceló (possiblement el cerer esmentat abans) demanava un 2,20%. El repartiment entre els habitants per aquest impost s'havia publicat dia 22 i apareix al BOPB 1070 de 30 de desembre, amb un afegit important, ja que també s'havia de

cobrir el dèficit del pressupost municipal.

L'entrada del nou any va suposar un nou canvi polític amb el cop d'Estat del general Pavía i la dissolució de les Corts el 3 de gener. El nou govern presidit per Serrano va publicar dia 10 un decret que manava la dissolució de reunions i societats polítiques contràries al règim i a la unitat nacional. Aquest decret va servir de base per a dissoldre el PRDF i les Diputacions i Consistoris municipals governats per republicans federals, com el de Porreres.

El darrer ple del consistori republicà de Porreres va tenir lloc dia 8 de febrer i va decidir la destitució del saig, Tomàs Figuera, per set vots contra dos, en votació secreta. El següent, de dia 15 de març, seria el de la constitució d'un nou consistori, després que dia 12 fossin nomenats per la Diputació els dotze nous regidors. El nou batle elegit va ser el farmacèutic Jaume Vaquer Fullana, de 52 anys, resident al carrer Lluís, 29. Curiosament un dels nous regidors era el germà gran del batle anterior, Pere Joan Ferrando Rosselló. D'aquesta manera acabava la primera experiència republicana al municipi, que no va arribar als vuit mesos.

Bibliografia

- Arxiu Municipal de Porreres, lligall 18A, 646, 1263, 1270.
Boletín Oficial de la Provincia de las Baleares (1873-1874)
Gaceta de Madrid (1874)
 MARTORELL FULLANA, Catalina Maria (2015). *El republicanisme federal i la cultura liberal democràtica a Mallorca (1840-1900)*. UAB, tesi doctoral.

PEGASO
viajes

desde 1997 BAL 376

mleiva@viajespegaso.com
 C/ 31 de desembre, 13 - 07003 Palma de Mallorca
 Tel. 971 76 34 92 - www.viajespegaso.com

NOVA ADREÇA

SOBRE L'ÚS DE L'ESCUT OFICIAL DE PORRERES

Sebastià Lliteres Lliteres

1. Segona meitat del segle XX

**AJUNTAMENT
DE PORRERES**

2. Principis del segle XXI

3. Escut de la Viquipèdia (2019)

Des de fa uns anys ençà, s'estan usant dos escuts de Porreres diferents de forma oficial i es crea així una confusió evitable.¹ Aquesta confusió és entre l'escut que s'utilitzava des de principis dels anys 2000² i l'escut que Viquipèdia creà el 2019 per a il·lustrar la seva pàgina sobre el nostre poble.³

L'escut de Porreres s'ha vist modificat des del seu sorgiment fins a l'actualitat, i ningú no diu que en un futur no pugui tornar a variar, ja que sempre es pot redissenyar per a donar-li un nou aire. En tots els escuts que tenim coneixement (almanco des del segle XVII), el que hi apareix és un fasser i dos ocells, que habitualment se'ls ha identificat com a pàsseres,⁴ que surten en diferents formes i mides. No és objecte d'aquest article parlar sobre l'origen ni el sentit de l'escut, ja que hi ha tota una ciència dedicada a aquests tipus d'investigacions, de la qual jo no en sé gaire: l'heràldica. Però sí que puc dir que durant la segona meitat del segle XX i fins al 2021 l'escut que s'utilitzava de forma oficial havia tengut dues formes principals (les formes 1 i 2 de la imatge adjunta).

Però el 2021 s'inicià la confusió. L'Ajuntament de Porreres sol·licità un in-

forme històric que sostingués l'elecció d'una bandera per al nostre poble i en aquell informe s'hi va usar com a «oficial» la imatge de l'escut que apareix a la Viquipèdia.⁵ Respecte d'aquest escut, la pròpia enciclopèdia en línia, diu el següent:

«Aquesta il·lustració d'un escut d'armes no és igual a la utilitzada per la institució respectiva. Aquest escut d'armes ha estat dissenyat d'acord amb la seva descripció heràldica [...]. [...] Poden existir diverses interpretacions artístiques del mateix escut d'armes. De vegades, la il·lustració específica utilitzada oficialment per una institució [...] pot estar protegida per drets d'autor i, en aquest cas, no es podria utilitzar aquí».

I és a partir d'aquest moment quan es comença a utilitzar aquell escut com si fos l'oficial de l'Ajuntament, tant en documents oficials com en cartells d'actes organitzats pel propi ajuntament o per altres entitats, i fins i tot al cotxe de la policia local. La veritat és que s'alterna amb la utilització del que fins al 2021 s'havia usat com a únic oficial, però el que està clar és que a dia d'avui s'estan usant dos escuts que no són iguals, per part del propi Ajuntament, altres institucions i entitats.

Segurament es fa sense cap mala fe i més bé per desconeixement, però crec que seria positiu decidir quina ha de ser la imatge oficial de l'escut que representa l'Ajuntament i el poble. I, sobretot, si hem de reinterpretar l'escut de la nostra vila, facem-ho bé i encarreguem-ho a qualque persona que se'l senti un poc seu, ja que això de la Viquipèdia està molt bé, però tots sabem que copiar-la és poc elegant.

- 1 Quan dic «oficial» em referesc a la utilització de l'escut per part d'institucions, entitats i particulars que mitjançant la seva reproducció pretenen fer visible una col·laboració o organització per part de l'Ajuntament. No em referesc a possibles versions artístiques o altres reproduccions que qualcú hagi fet lliurement.
- 2 Escut número 2 a la imatge adjunta.
- 3 Escut número 3 a la imatge adjunta.
- 4 Segons el DCVB, «ocell de la família dels túrdids, espècie *Monticola cyaneus*, de color blavós o negrenc per damunt i rossenc per sota, que habita a llocs alts de roques, campanars i edificis ruïnosa, i s'alimenta d'insectes, especialment d'abelles. Hi ha qui relaciona el fet que siguin dues pàsseres per mor del fet que la vila de Porreres, segurament es desenvolupà a redós de l'alqueria anomenada *Passaratz*, al llarg del segle XIII-XV. Passaratz era el nom d'una alqueria d'origen musulmà documentada per primer pic el 1266. Pareix que estava situada devers el barri del Capuig. Per a més informació sobre el topònim, segurament d'origen mossàrab, llegiu l'article de Joan Coromines i Josep Mascaró a la pàgina 3 del *Llum d'Oli*, número 27 (juny 1984).
- 5 Escut de Porreres reproduït per Erlenmeyer (2019), nom que rep aquest usuari de la Viquipèdia que es dedica a reproduir escuts, banderes i altres elements amb la finalitat de no infringir la normativa. Té llicència de Creative Commons:<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en>

UN SOMNI FET REALITAT!

Joan Barceló Barceló

Els humans tenim tendència a fer promeses, tant als altres com a nosaltres mateixos. Moltes vegades, però, aquestes promeses resulten postisses o, si més no, fetes inconscientment i sense gaire convicció. No és el cas dels nostres batles i batlesses que quan diuen que faran una cosa, la fan. Facem un poc de memòria.

Durant les legislatures després de les primeres eleccions municipals de 1979 i 1983, l'economia no permetia fer floritures. Les mancances eren tantes que els programes electorals pràcticament es feien sols.¹ Somiar costava poc i tot estava per fer, però la magror pressupostària d'aquell temps limitava força les actuacions dels ajuntaments. Poder fer un **polígon industrial** era una autèntica fantasia, així que la candidatura de la UCD,² al programa de 1979, va optar per un factible «facilitar la instal·lació de nuevas industrias».

No fou fins a les eleccions de 1987 que el PSM proposà al seu programa: «reclamar pel nostre municipi una Zona de Localització Industrial Preferent». Aquest any, cap altra de les opcions polítiques (AP,³ PSOE, UM) no parlaven de polígon ni res que s'hi assemblés.

Quatre anys després, mentre el PSM seguia reclamant una Zona de Localització Industrial, la coalició PP-UM⁴ plantejava realitzar un «estudi de viabilitat d'un polígon industrial». Pareixia que la cosa anava de veres. No sabem si feren l'estudi o no, però el que és cert és que als comicis de 1995 els populars prometien solemnement la «**construcció del Polígono Industrial y de Servicios**», així, destacat en negreta. Els d'UM i el PSOE no en deien res als seus respectiu programes i el PSM, cansat de reclamar una Zona de Localització Industrial, proposava reclamar (ara sí!) un Polígon Industrial. Mentrestant, els empresaris porrerencs anaven sembrant la perifèria del poble de naus industrials.

A les eleccions de 1999 tots el partits propugnaven el polígon. El PP va prometre una altra vegada el cèlebre «estudi» del que ja parlava vuit anys abans. Per la seva banda, els d'UM, més ambiciosos, deien «donar facilitats a les empreses que es vulguin establir: ajudes econòmiques, polígon industrial [...]» i la unió PSM-PSOE⁵ tornaven reclamar «Zones de Localització Industrial» (un clàssic), però aquesta vegada proposaven de fer-ho a nivell comarcal.

L'entesa postelectoral d'UM amb la coalició PSM-PSOE (que coincidí amb l'anomenat primer Pacte de Progrés al govern autonòmic) va propiciar posar fil a l'agulla. Aquells anys (1999-2003) la Conselleria d'Indústria, Comerç i Energia,⁶

comandada pel PSM mitjançant l'IDI, va comprar els primers terrenys, cosa que no havia aconseguit el tàndem Josep Roig-Gabriel Canyelles (ambdós del PP) després de governar al consistori porrerenc i al Govern Balear respectivament durant tres legislatures seguides (1987-1999).

Des del 2003 ençà (amb el govern municipal en mans del PI), amb una lentitud exasperant, interminables tràmits, Plans Especials, adquisició de més terrenys, etc., el projecte del polígon ha anat avançant pausadament —paralitzacions incloses. Mentrestant els partits polítics continuaren amb el seu rosari de promeses.

Idò, mira per on, la ciutadania d'aquesta vila estam d'enhorabona i aviat veurem complida una de les més antigues promeses que ens han anat fent els polítics locals durant els darrers 40 anys. No m'ho puc creure! Com diu el refrany: *lo promès, sia atès*.

Ara només falta que les governantes del consistori, amb el seu equip de regidores i regidors, el gestionin amb seny, es deixin estar de bajanades i no el desatenguin, així com han fet amb altres instal·lacions (i el poble en general). Esperem que amb la promesa de la residència pública siguin més resolutius. No us impacienteu. Ja veieu que, encara que tard, tot arriba.

1 Només n'he pogut consultar 37 (84%) —des de 1979 fins al 2023— del meu arxiu particular, una mostra suficient per a redactar aquest article.

2 Partit espanyol de centredreta que sorgí durant la transició i que governà l'Estat fins al 1982. La seva desaparició a principis de 1983 va provocar la creació a la Vila de la UIP (Unió Independent de Porreres), embrió d'allò que després es convertiria en el comitè local de UM.

3 Partit dretà que va sorgir durant la transició (1976) que incorporava antics governants del règim franquista, liderat per Manuel Fraga Iribarne (1922-2012). Posteriorment, fou refundat el 1989 com a Partido Popular (PP) per a substituir l'antiga Alianza Popular (AP)

4 A les eleccions de 1991 aquests dos partits formaren una coalició preelectoral per a concórrer junts a les eleccions autonòmiques i municipals de 1991.

5 Als comicis Locals de 1999 el PSM i el PSOE es presentaren en coalició. Varen treure dos regidors que pactaren amb els regionalistes d'UM per a desbancar la majoria del PP.

6 Dirigida per Pere Sampol (Montuïri, 1951), Conseller i Vicepresident del primer Pacte de Progrés 1999-2003 i Francesca Vives (Inca, 1957), directora General d'Indústria.

LA SARNA: UNA MALALTIA ANTIGA QUE S'HA POSAT AL DIA

Maria Vaquer Viedma

La sarna o ronya és una infecció de la pell produïda per uns petits àcars anomenats *Sarcoptes scabiei*. No es poden veure a simple vista, però quan infecten una persona se'ls nota ràpid: els encanta fer túnels per davall de l'epidermis, sobretot en les zones on hi ha plecs. Allà fa la seva lloriguera, es reproduïxen i hi posen els ous. Com podeu bé imaginar, aquesta activitat minera cutània no és innòcua i la gent infectada acaba sofrint de molta picor, sobretot a la nit.

És una de les malalties que ha conviscut amb la humanitat des del principi dels nostres temps: surt a la Bíblia i els metges grecs l'esmenten. Qui sap, potser aquí trobam l'arrel de l'expressió «En el temps de la picor!» A l'era moderna, ja durant el segle XX, es va aconseguir minvar molt la incidència d'aquesta infecció gràcies a l'augment de la higiene de les cases, la facilitat de rentar la roba a alta temperatura amb les rentadores, la trobada de nous tractaments per a eliminar-la i el fet de descobrir com era el cicle vital d'aquest paràsit.

Tot i la seva menor prevalença, últimament se sent a parlar més d'aquesta malaltia al nostre entorn. Ja abans de l'inici de la pandèmia hi havia hagut un aug-

ment important dels casos de sarna a Mallorca, que s'ha incrementat amb la tornada a la "normalitat" i el contacte estret entre persones. A la nostra comarca hi ha hagut brots a instituts, escoles i en residències de gent gran.

Però per què està augmentant ara si ja fa anys que estava controlada? La raó més important i de més pes és la falta de consciència de la malaltia: tant els metges com la població en general no estava acostumada a veure aquesta infecció i de vegades es tarda més en diagnosticar-la i tractar-la, cosa que afavoreix que es vagin infectant les persones del voltant sense saber-ho. El fet de ser una infecció associada amb la falta d'higiene, tampoc ajuda que la gent ho notifiqui al seu entorn i als espais que comparteix.

De totes maneres, la realitat és que la sarna és complicada de llevar. El que he vist que a la gent li resulta més complicat d'entendre és que el tractament d'aquesta malaltia consta de dues fases, igual d'importants: per una banda, s'ha de seguir un tractament farmacològic prescrit per un metge que implica pomades i pastilles, i que s'ha de combinar a la vegada amb l'eliminació del paràsit de l'entorn per a evitar reinfeccions. No poder veure els àcars

ni els seus ous a simple vista ho complica. Aquesta prevenció implica rentar tota la roba que s'ha duit, els llençols i tovalloles, a més de 60°C, a més de desinfectar totes les superfícies amb teixits, com poden ser estores, butaques i sofàs, entre d'altres mesures. Això implica un cost econòmic i de logística familiar que és difícil de coordinar. A la vegada, com que socialment és una malaltia també associada a la falta d'higiene, «a ser un ronyós», tot i que no hi té res a veure, fa que les persones infectades tardin més a comunicar-ho al seu entorn i això facilita que la malaltia es vagi disseminant. Un altre motiu per aquest augment recent podria ser la falta d'habitatge que s'està convertint en la nova realitat: l'augment del lloguer i la falta d'espais fa que de cada vegada la gent visqui més amuntegada en espais més petits, fet que afavoreix les infeccions d'aquest tipus.

A part de l'evident cost econòmic del tractament de la infecció, hi ha un impacte gens menyspreable a la qualitat de vida dels infectats. La picor que produeix el paràsit resulta molt molesta i quan es tracta, encara pot durar unes setmanes, ja que la pell s'està recuperant de les conseqüències de la infecció. Tot i no ser tant

EL LLUM D'OLI TAMBÉ ÉS VOSTRE

T'agradaria veure publicada la teva opinió al *Llum d'Oli*? Tens alguna queixa, suggeriment o proposta? Vols col·laborar amb nosaltres? Ara pots fer-ho a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com, o en persona quan ens topis pel carrer!

Si t'interessa, pots consultar els números anterior en format digital a l'apartat «Llum d'Oli» de la nostra web www.agrupacioculturalporreres.cat.

Volem ser la veu del poble! El Llum d'Oli és cosa de tothom!

evident, la sarna també pot tenir altres conseqüències secundàries: sobreinfeccions per gratar-se molt, ansietat i nerviosisme derivat d'una picor persistent i de saber el diagnòstic, i insomni, ja que a la majoria de gent se li activa la picor al vespre.

Amb tot això, el que hem de saber és que és una malaltia no greu i tractable, que seguint unes pautes es pot eliminar de l'entorn i que és responsabilitat de tots controlar-la. Per als infectats: cal comunicar-ho al seu entorn per a poder detectar els símptomes fàcilment i, com a societat, cal no estigmatitzar a qui la pateix i fer-los, així, una mica més fàcil la seva recuperació. Segons la OMS, la salut pública és la resposta organitzada d'una societat dirigida a promoure, mantenir i protegir la salut d'una comunitat, i prevenir malalties, lesions i discapacitat. Simplement sent responsables amb la nostra salut afavorim que el nostre entorn sigui més sa.

El ressorgiment de la sarna ens recorda que les malalties infeccioses poden tornar en qualsevol moment si no s'hi presta l'atenció adequada. Per abordar aquest problema de salut pública, cal una acció coordinada que involucri una resposta de les autoritats sanitàries, els professionals del sector i la societat en el seu conjunt. L'educació des de ben petits com a pacients actius i la conscienciació del poder de les nostres decisions haurien de ser el pilar fonamental en la prevenció i el control de les malalties de la nostra societat.

DE L'AIXETA EN BEVEM TOTS

Joan Ferrà Sansó

«El temps s'acaba i no fem res», ens adverteix la cançó de La Gossa Sorda. Però sí que som molts que feim accions pel reciclatge. En l'àmbit casolà la llista és llarga: complir fil per randa les indicacions de les fraccions de residus, reaprofitar l'aigua neta de les aixetes per a regar o fregar, canviar totes les bombetes tradicionals per llums de baix consum, fer el compostatge al corral amb les restes vegetals, ser clients de marques amb pràctiques sostenibles, recollir llaunes velles i lloques en anar a caminar i fer esport a l'aire lliure... Però només ho ha de fer el ciutadà?

«I ara diuen que tots som culpables, mentre ells fan negoci de l'escalfament», diu la mateixa cançó. Sovint, però, tenc la sensació que és el ciutadà que rep tota la pressió amb el medi ambient i el canvi climàtic. Com si només fóssim els únics participants del procés del canvi global que pateix el nostre planeta. I ja estic fart d'haver-me de sentir culpable si un dia no pens a fer neta la tapa del iogurt quan la resta d'actors socials sovint queden quiets.

És necessari, i amb urgència, un canvi profund en la manera d'entendre les (co)responsabilitats d'aquest assumpte. Cal recordar a les administracions públiques que tenen una xarxa obsoleta i plena de fuites per una mala gestió de l'aigua des de fa dècades. També per una falta d'inversió en energies renovables, transports públics, educació ambiental... Convé esmentar la indústria que utilitza sense límits els recursos naturals per a fer productes cada vegada de més curta durada. També la manca de polítiques públiques internacionals per a cercar acords de tots i per a tots.

I malgrat que acabéssim remant tots en la mateixa direcció, la cançó ens demana: «canvi climàtic o final nuclear?». I és que el futur serà verd o no serà. Si és que encara som a temps a fer res per a revertir la situació en aquest desgavell en què s'ha convertit el món.

CA FRUITERIA NA MARIA

- Frutes
- Verdures
- Fruits secs
- Productes ecològics

Tel.: 971 16 67 71
C/ Agustí Font, 54 - Porreres

floristeria i jardineria

CanMurtó

COMPOSICIONS FLORALS
PER A NOCES, COMUNIONS
I TOT TIPUS DE CELEBRACIONS

C/ Sa Galla, 92 - 07260 PORRERES
Tel. 971 647 053 - Mòvil. 689 689 667
Fax. 971 647 053

DEL MARROC A PORRERES: EL MEU VIATGE DE TRANSFORMACIÓ A TRAVÉS DE L'ESPORT I LA COMUNITAT

Mohamed Raissi

La meua vida va fer un gir radical quan vaig posar els peus a aquest bell poble a l'edat de catorze anys. Vaig arribar ple de curiositat i emoció per a descobrir què hi havia més enllà de la frontera de la meua terra natal. Volia conèixer noves cultures, entendre diferents costums i, sobretot, conèixer la gent que hi ha darrere seu. No obstant això, també vaig experimentar una mica de por. La por de començar de nou, la por d'estar sol en un lloc desconegut, la por de no fer amics. Eren les preocupacions típiques d'un nin de catorze anys que es traslladava a un poble completament nou, buscant una vida diferent i amb l'esperança de trobar

el seu lloc en aquesta nova comunitat.

Els meus primers dies a Porreres no van ser precisament el que podria anomenar emocionants. Passava la major part del temps a casa i m'adaptava lentament a la nova vida en aquest racó de Mallorca. Però tot va canviar quan vaig començar la temporada escolar a l'IES Porreres, l'institut que no només em va educar, sinó que també em va ajudar a formar-me com a persona.

Els meus primers dies a l'escola van ser un repte. Tot i que no ho mostrava obertament, em sentia aclaparat per la vergonya quan els professors em feien pre-

güentes i no sabia com respondre. El meu domini del català i del castellà era mínim en aquell moment, cosa que sovint em portava a fer servir una única oració que la meua mare m'havia ensenyat a casa: "No entenc". Alguns professors em miraven amb una barreja de desconcert i frustració. Ara, quan mir enrere, me'n ric d'aquestes situacions.

Els meus primers mesos a l'institut van ser un repte constant fins que va arribar un moment crucial. Una professora, na Margalida Barceló, em va venir a cercar a la classe i em va convidar a unir-me a una altra aula més petita. Va ser aleshores quan em va explicar que seria la meua professora de català i, a partir d'aquell dia, em començaria a ensenyar l'idioma. Na Margalida no només em va ensenyar la llengua, també va compartir amb mi la cultura de Porreres, les seves tradicions, els costums i les maneres de viure. La seva paciència i dedicació van ser essencials en el meu procés d'adaptació i aprenentatge.

En aquell moment, na Margalida era l'única persona que podia parlar amb mi en un idioma que entengués. A la meua cultura magribí, el respecte pels professors

**jaume
sastre
soler SL**

materials de construcció

ceràmiques i gres bigues imitació fusta
ciments saques aïllants canonades
lloguer de minicontenidors (Servei a domicili)

CARRER NOU, S/N
(SORTIDA CTRA. PORRERES-VILAFRANCA)
07260 - PORRERES
TEL. I FAX: 971 647102

LLG FUSTERIA
LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)
Taller: Ctra. Porreres - Montuiri, Parcela 250
Telef. i Fax 971 16 84 66

és enorme, sovint se'ls tracta amb la mateixa deferència que als pares i mares. Això em causava sorpresa quan veia alguns dels meus companys contestar als professors o fins i tot alçar-los la veu. Per a mi, na Margalida va ser com un bastó que sosté una persona gran mentre camina; sense el seu suport, no hauria avançat de la manera que ho vaig fer.

A mesura que passava el temps, vaig començar a conèixer més gent, vaig fer nous amics i vaig explorar més enllà de les quatre parets de casa meva. Les meves primeres incursions al camp de futbol local es van convertir en una part fonamental de la meva vida social. Però una lesió mentre jugava a futbol va canviar el rumb de la meva vida esportiva.

El metge em va prohibir practicar aquest esport durant un temps, i això em va fer descobrir una nova passió: l'atletisme. Una tarda, mentre caminava tot sol pel

camp de futbol, vaig veure un grup de persones corrent i fent exercicis físics. La meva curiositat em va portar a preguntar-los què estaven fent. Vaig saber que practicaven atletisme. Tot i no tenir experiència prèvia en aquest esport, vaig sentir una connexió instantània i un desig intern d'unir-m'hi. Vaig observar els entrenaments i vaig admirar com es desafiaven a si mateixos i es superaven a cada sessió. Era evident que hi havia una veritable comunitat entre ells. Finalment, vaig decidir unir-m'hi i vaig començar el meu viatge cap a l'atletisme.

Des de llavors vaig passar de ser un observador a ser un participant actiu. Envoltat de persones amables i dedicades, cada dia d'entrenament es va convertir en una emocionant aventura. Vaig descobrir l'alegria de superar els meus propis límits i això em va portar a classificar-me i a representar Porreres en tres campionats d'Espanya.

El suport de la comunitat durant aquests esdeveniments va ser aclaparador. Vaig rebre felicitacions d'una gran part dels habitants de Porreres, i cada somriure i encaixada de mans em van omplir d'honor i de gratitud. Vaig descobrir que la comunitat de Porreres és un lloc ple de gent increïble, persones educades, amables i humils. Aquesta experiència em va proporcionar una cosa que va més enllà de l'èxit a l'esport: em va oferir salut mental, salut física i salut emocional.

No puc deixar d'esmentar els nins i nines més joves del poble que em saluden amb entusiasme cada cop que em veuen. La seva il·lusió en saludar-me és contagiosa i cada trobada amb ells m'omple d'alegria. Porreres m'ha donat una lliçó de vida incalculable i m'ha demostrat que cadascú es pot autodirigir cap al seu destí. Depenent de les eleccions que facis, pots acabar en un lloc on no t'agradaria estar o pots trobar un camí ple d'oportunitats i portes que s'obren gràcies a la teva actitud i determinació.

El meu temps a Porreres ha estat un viatge d'autodescobriment i de transformació. L'esport, l'educació i la comunitat m'han donat les eines necessàries per a créixer com a individu i superar els reptes que m'ha presentat la vida. He après que viure és més que existir i que l'esport té el poder de fer-nos sentir vius. Porreres ha estat la meva llar i la meva escola, i estic agraït a totes les lliçons i experiències que he adquirit aquí.

sa fonda cafè

PORRERES - tlf. 971 64 73 16

D'esquerra a dreta:

Jessica Jeon, Maria Victòria Portas Veny, Maria Àngels Bellón Melià, Margalida Rotger Font, Joana Maria Julià Mora, Georgiana Pop, Maria Ramos Gómez, Cristina Lliteres Allende, Bel Mestre (mestra).

Venda de coques per finançar el viatge d'estudis de 5è-6è de primària del Col·legi Verge de Montision. Fira de l'any 2007 (dia 28 d'octubre).